

2° Justorum felicitas post mortem. Eorum opus et fructus operis est certus, stabilis, fidelis, V, 328, 2; *Impius facit opus instabile, seminantis autem justitiam merces fidelis.* Justi sunt in eo similes apibus, *ibid.* Merito operum mercedem a Deo reponere possunt, XIX, 312, 2; *In reliquo reposito est mihi corona justitia, quam redet mihi Dominus in ilia die justus iudex.* Vitam aeternam merentur ex condigno, Psalm, I, 452, 1, 2; *Unum petiti a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini, et vivsem templum ejus.* Per quam *calam in colum ascendunt, V, 502, 2.* Fabricando bonum virtutis fabricant sibi bonum gloriae coelestis, 427, 1. *Justus quomodo vix salvatur, et cur, XX, 371, 1, 2 et seq.* Et si justus vir salvabitur, *impius et peccator ubi parebunt?* Justorum diversi sunt gradus quoad gloriam, XIII, 469, 2. Eorum dignitas est quod celo decorum afferant, V, 308, 2. *Expectatio justorum letitia : Spes autem impiorum pericit.* Justorum saturias in celo, XV, 447, 4.

Justos qui in fine mundi vivent, ignis conflagrations mundi expiabit, XX, 478, 4. *Justi non soli resurgent, XIII, 169, 1, 2.* In die iudicii Christum benevolum experientur, V, 498, 2; *Indignatio regis, nuntii mortis; et vir sapiens placabit eam.* Lucebunt in iudicio, Job, 280, 2; *Lampas con-*

tempora apud cogitationes divitium, parata ad tempus statutum. Omnes in iudicio universalis iudicabunt infideles et impios iudicio non proprio dicto VII, 339, 1; *Judicabunt rationes, et dominabuntur populis.* Proprie zero martyris suos reges et judices a quibus inique iudicati sunt, 339, 2; 379, 1. Tunc stabunt justi in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt, et qui abstererunt labores eorum. In die iudicii impios condemnabunt a quibus vexati, pios, qui sibi compassi, glorificabunt, X, 43, 2. Subsannabunt impios in iudicio, Job, 475, 4; *Videlunt justi, et lataberunt, ex innocens subsannabit eos.* Justi non gaudent proprie de interitu impiorum, sed de triumpho justitiae Dei, *ibid.* *Justorum memoria est perennis, X, 264, 1.* *Vita viri in numero dierum : dies autem Israel innumerabiles sunt.* Eorum natalis communis letitia, XVI, 43, 2 (*Vide BEATI, COMIUM, GLORIA COELESTIS, JUDICIUM, RESURRECTIO SANCTI.*)

JUSTUS (S.). S. Justus, Lugdunensis episcopus

pro religio episcopatus in eum rem Aegypti concesserit, II, 386, 2.

JUSTUS ORGELITANUS. Justus Orgelitanus quo tempore floruerit, VII, 463, 2.

JUVENIS, JUVENTUS (*Vide ADOLESCENS, ADOLESCENTIA.*)

K

KAPPA. Kappa tria pessima quid sit, XIX, 325, 2. **KEMNIUS.** Kemnius immerto Vulgatam script, XX, 616, 2. Kemnius hereticus in Sacramenta Ecclesiae calumniam, XXI, 312, 2. Kemnius Concilium Tridentinum reprehendit, quod Pontificem doceat in voto et legibus dispensare posse, XVIII, 277, 4.

KEVAN et KIUN. Kevan et Kiun quale sit idolum, XIII, 589, 2; 590, 1. Idem est quod Rephan, ex quod idolum hoc primitus cultum ab Ismaelitis

et Persis, eorum lingua dictum sit. *Kiun, vel Kevan, quam deinde vocem Hebrei dixerint, hephaz, 590, 1.* Sed doctores retinuere Kevan, vel mutarunt in Kiun, *ibid.* et 2.

KILIANUS (S.). S. Kiliani corpus in equili ibi equis honoratum, XI, 407, 1.

KITTIM. Kitim Cypri et quasvis insulas significat, XIII, 455, 1, 2.

KOSAKI. Kosaki et Hiberni cur ante pugnam se vino adusto repleant, XIV, 481, 2; XVII, 92, 2.

L

L. L saepe mutatur in R et in alias litteras, XV, 473, 2.

LABAN. Laban persequitur Jacobum, I, 309, 4. Quid dicas, Jacobo invenio, et de initio pacto, *ibid.* et sequ. Ad coluerit idola, 311, 2. Jacobum eludere putabat, oves separando, 303, 1, 2. Eius injustitia, 304, 1. Laban Jacobum circumvenire studens, suis dolis est circumventus, VI, 374, 1. Laban fuit patrumfamilias speculum octuplex, I, 258, 2.

LABARUM. Labarum Constantini quid, et unde sic dictum, VII, 559, 2. Qualem characterem praeterret, XXI, 261, 2.

LABIUM. 1° Labia sunt linguae clausa, VI, 293, 2. Labiorum tria ornamenti, VIII, 41, 2 et seq. Labia Jobi cur integra relicta sint, Job, 408, 2. Labia cur statim gaudium ac misterio occupat XIV, 264, 1.

2° Labium unum electum quomodo attulerit Christus suo in orbem adventu, XIV, 303, 1, 2. Labium electum quod sit, *ibid.* Labia Christi ut illi ob sex analogias, VIII, 127, 2. Labium reflexum mensuram est tropologicum examen operum, XII, 801, 4. Labiorum signaculum est dicendum premeditatio, IX, 593, 1. Labia moderans qua-

tem inde boni colligat, et non moderans, quantum malum, 599, 2. Labia contorquent non vult agere sincero, sed decipere, V, 512, 4, 2. Ea moderatio signum est perfecte perversitatis, 223, 2 et seq. Labia dolosa execranda, Job, 408, 2 (*Vide LINEGA, LOQUACITAS.*)

LABOR, LABORARE. I. VARIE VOCES *laboris exceptiones et symbola.* — Labor preter significacionem nativam, molestiam etiam significat, V, 509, 2 et seq. Item fraudem, iniuriam, injuriam, VI, 215, 1. *Laboris nomine in Scriptura dicitur omne peccatum, et maxime vis et injurya cur, XIV, 202, 1.* Labor charicatis quis sit, XIX, 116, 1. Labor omnis quemodo sit in ore hominis, VII, 227, 1. Laboris symbolum bos est, V, 405, 4; XII, 578, 1. Laborum perpetuum quonodo pingue, XII, 508, 2; 578, 1.

II. **LABORIS NECESSITAS.** Deus ab initio creavit hominem ad laborandum, Job, 130, 2: *Homino nascitur ad laborem et avis ad volatum.* Etiam ante peccatum homo creatus est ad operationem, *ibid.* Post peccatum damnatus fuit ad laborem et dolorum, 430, 2; 431, 1. Labor post lapsum homini precipitat ut pena, I, 109, 1, 2. *Quia audisti vocem uxoris tuz, et comedisti de ligno, ex quo praceperat tibi ne comederes, malodicta terra in opere tuo : in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vita tua.* Labor homini est pena post peccatum, V, 509, 1, 2. Laborandum est ut quadrator victus, *ibid.* *Anima laborans laborat sibi, quia compulsi eum os suum, VI, 481, 2.* Labor labores parit, et hi labores sunt catenati, XIII, 482, 2. Labores sunt justi compedes, V, 491, 1. Laborare dobet qui edere et disdere volunt, V, 404, 2; *Qui non sunt boves, praecepit vacuum est: ubi autem plurimi segeles, ibi manifesta est fortitudo bovis.* Non laborans non manducet, XIX, 170, 2; *Hoc denuntiabamus vobis, quoniam si quis non vult operari, non manducet.* Labor a Cyrus rege Persarum commendatus, IV, 206, 2. Gnomae de labore, XII, 578, 2.

Laborandum est a prima adolescentia, V, 158, 2; VI, 254, 2; *Principia tuorum opus tuum et diligenter exercere agrum tuum, ut postea adfices domum tuam.* Labor juvenum est, IX, 672, 2; *Quis in iunctu te tua non congruerit, quoniam in senectute tua inuenies?* Laborandum est quando vivimus, VI, 505, 2. Labores fiduciam non finiuntur nisi cum vita, XX, 375, 1.

III. **LABORIS COMMODA, PRACTUS, SIMILIQUE MOTIVA ET EUM STRENUE SUSCIPENDUM.** — 1° **Laboris fructus temporales,** IX, 222, 1; *Non oderis laboriosa opera, et rusticationem creatum ab Altissimo.* Labor suapte natura lucrum aliquod parit, V, 428, 2; *In omni opere erit abundantia; ubi autem verba sunt pluviae, ibi frequenter egestas.* Labor part opes, imperium et bonorum operum abundantium, V, 161, 2 et seq.; *Manus fortium dominabitur;* *que exuten remissa est, tributum ser-*

ciet; 372, 4; *Non inveniet fraudulentus lucrum, et substantia luminis erit avisi pretium;* VI, 23, 4:

60, 2; *Noli diligere somnum, ne le cestas operas;* aperte oculos tuos, et saturare panibus. Laborans laborat sibi, id est animo et corporis bono, V, 510, 2; *Anima laborantis laborat sibi, quia com-justit cum os suum.* Laborans satiabitur panibus, deses conficietur inopia, VI, *Qui operatur ter-rans suam, saturabitur pentibus;* qui autem sectator olim, replebitur egestate. Labor continuus omnes difficultates occurrentes evincit, VI, 249, 1, 2. Laborando sumus valentiores corpore et spirite, 225, 4. Laborioss sunt pretiosa, VII, 108, 1. Labor parte studiosus servatur, 72, 2. Labora non tam cito deperirent, V, 384, 2 et seq.: *Substantia festina minuet;* que autem paulatim coligitur manu, multiplicabitur.

2° **Laboris fructus spirituales.** Primo. Laboris dignitas et gloria, V, 428, 1; *In omni opere erit abundantia; ubi autem verba sunt plurima, ibi frequenter egestas;* XII, 578, 1. Labor est gloria animae ejusque digitali congruus, IX, 324, 2; *Melior est qui operatur, et abundant in omnibus, quam qui gloriantur, et eget pane.* Fili, in mansuetudine serva animam tuam, et da illi honorem secundum meritum suum. Labor propriis nobilitat, non labor avorum, V, 354, 2; *Melior est pauper et sufficiens sibi, quam gloriosus et indigens pane.* Laborans sibi sufficiens melior est splendido et egente domi, 353, 2 et seq. Labor tenuissimus poterit est otio inertis divitum, 291, 2; *Opus justi ad vitam, fructus autem impiorum ad peccatum.* Laboriosus vocari potest vir robustus, VI, 98, 2; *Cogitationes robusti semper in abundantia, omnis autem piger in egestate est.*

Secundo. **Labor virtutes partit.** Labor concupiscentie minuendae conductus, V, 509, 1. Labor parsandis sunt virtutes, 294, 1. Virtutem et sapientiam partit, V, 157, 1; IX, 404, 2; *Vestigium cordis boni, et faciem bonam difficile inveneris, et cum labore.* Labor omnia vincit, V, 509, 1; *Si querieris eam (sapientiam) quasi pecuniam, et si curias thesauris effoderis illam, tunc intelliges timorem Domini, et scientiam Dei inuenies;* VI, 461, 2. Labor modico sapientiam partatur, X, 559, 2; *Inclitavi modice animam meam, et excepit illam (sapientiam).* Labor latitudinem partit, Job, 536, 2. Labor est lux mentis, 694, 2; *In manibus abscondit tecum, et principi ei ut rursus adveniat.* Annuntiat de ea omnia suo, quod possessio ejus sit, et ad eam possit ascendi. Labor continuus dulcissimus, V, 138, 2. Huius vite felicitas in honestis laboribus sita est, Job, 131, 1. Labor conjunctus cum voluntate, *ibid.*

Tercio. **Labor emitur calum;** VI, 501, 1, 2; *Posse sapientiam, quia auro melior est;* et acquire prudentiam, quia pretiosior est argento. Laborandum haec vita, ut in altera glorie opes comprehendens, 294, 1; 376, 2 et seq.; *Vult et non vult*

piger: anima autem operantium impinguabitur. Laborandum hic, ut postea accipiamus praemium, 422, 2. *Seminale vobis in iustitia, et metite in ore misericordie, innovate vobis noscere.* Laborum finis gloriouſus, Job, 431, 2. Labor est via ad gloriam, VIII, 509, 2 et seq. *Certamente forte dedit illi ut vinceret, et sciens quoniam omnium potior est sapientia.* Per labores ad magna premia pervernit, XVIII, 446, 1, 2: *Id enim, quod in presenti est momentaneum et lexe tribulationis nostra supra modum in subtilitate eternam gloria pondus operatur in nobis.* Labore modo beati perennis paratur, X, 568, 1: *Vacete oculis vestris, quia modicum laboravi, et tenui mihi multum requiem.* Labora compensantur in celo, Job, 274, 1. Labores spe quietis celestis subeundi sunt, XX, 376, 2 et seq. Labores pro Deo videtur carbones, sed sunt carbunculi, XI, 478, 4. Labor omnis brevis est, X, 33, 2. Labor qui in hac vita pro Deo subiit, brevis est, XXI, 412, 1: *Eoce venio cito, et merces mea mecum est.*

IV. QOMODO LABORANDUM. — Labor quisnam eligendus, VII, 68, 1. Labor et cibus invicem attemperari debent, X, 130, 2. Labor cibum praecedere debet, non subsequi, ibid. Labor moderandas est, nec nimius assumendas ad opes congerendas, sed quod sufficiat ad victum incurrandum, V, 509, 2 (*Vide Orationem, PIGRITIA.*)

LABRATUM. Labratum vocatur osculum, unde, VI, 243, 1.

LABRUM. Labrum aeneum ad quid erat in atrio tabernaculi, I, 714, 1, 2. Huic simile was fui in templo Salomonis, ibid. Mysticæ significant pénitentiam, ibid. Ex speculis mulierum fuit factum, 756, 1, 2. Quid hoc tropologicæ designet, 714, 2.

LABRUSCA. Labrusca viis agrestis, qualis, XI, 453, 2.

LAC, LACTARE. 1° Lac est sanguis concutus, et primum infantis nutrimentum, V, 1, 1. Quod lac praestantissimum, ibid. Lactis proprietates, XX, 277, 2. Lac cibus naturalis est et homini quasi coquus, X, 317, 1. Lacte vescebantur prisci, non carne, VI, 358, 1. Lac post vinum est vesuvium, vinum post lac optabile, VIII, 92, 1. Lac caprinum quam sit stomachi salubre, XII, 547, 1. Lac pro vino albo sumptum, VIII, 92, 1. Lac dabant sapientiae discipulis initianis in Ægypto a vase in modum mamme feminæ, V, 253, 1. Lac e virorum uberioribus aliquando expressum, VII, 473, 2. Lac e cervico Pauli recisa manavit, XVII, 6, 1; XVIII, 41, 2.

2° Lactis et melis nomine quid den. tetur, Job, 431, 4. Quid lac? denotat Apostolus, XVIII, 267, 1, 2. Lac est symbolum innocentie et candoris morum, X, 317, 2. Lac symbolum est puræ et simplicis doctrine, V, 36, 1. Lac symbolum est maternitatis, XI, 203, 1. Lac est symbolum innocentie et insaniae, XVIII, 263, 1. Lac denotat pastorum si- pendium, 740, 1. Lac rationabile quod dicitur, XX,

1, 1. Lac et mel olim dabatur recens baptizatis, XVIII, 263, 1; XX, 277, 2. Lac quam varia significet, XX, 278, 2. Lac est etiam Christi divinitas, VIII, 92, 1. *Lactare quid proprio sit, et unde derivetur, XIII, 311, 2.* *Lactare per metas* oram est insecare, decipere, V, 36, 4.

LACENÆ. Lacenæ erant validæ et fortes, VI, 489, 1. Lacanarum quarundam constantia in morte filiorum, II, 200, 1; XII, 680, 1, 2. Lacena clypeus filio imponendo quid intendetur, IV, 457, 1. Lacenæ maritos captivis mutato cum eis habitu liberarunt, V, 371, 2. Lacena quedam servire jussa, se liberam professa est, X, 189, 2. Lacena mulieres cur in regnum suorum justis pusillanimes ollas per urbem diffundentes, XII, 675, 2. Lacena virginis aperta facie, nupta velata, prodibant, XVIII, 336, 4.

LACEDEMONII, LACONES, SPARTA, SPAR-TANIA, SPARTIATE. 1° Spartiates qui et quales, IV, 476, 1. An sint prognati ex Abraham per Ceterum, 477, 1.

2° Lacedemonii in puerorum institutione fuere singulares, V, 399, 2. Quid juventem docerent, IV, 456, 2. Explorabant puerorum indolem, VI, 59, 1. Erant in liberorum castigatione severi, 459, 2. Spartani quonodo pueros ad laborem assasseferent, XII, 394, 1. Furunt laudabant, XVIII, 633, 1. Lacunam puerorum sufferrant, XX, 48, 2. Laconis cuiusdam adolescentis generositas, XIII, 393, 2.

3° Lacedemonii philosophia moralis perstudiò fuere, IX, 4, 2. Eorum trichoria de astate tripli, 266, 2. Lacones brevium et paucorum erant verborum, XX, 75, 1. Senes habebant in honore, 312, 2. Non erant adulteri, II, 215, 1, 2. Archelochi scripta impudica urbe exegere, XIX, 289, 1, 2. Mendicos habebant infames, et mendicitudinem velut probrum, X, 443, 2. Non peregrinabantur, 81, 2. Suos in urbe sepelebant, XVI, 119, 1. Comam alabant, II, 426, 2; XVIII, 357, 1.

4° Lacedemonis libertas chara fuit, qui mori maluere quam servire, I, 476, 1. Pro liberrimato omnime certarunt, IV, 456, 1. Lacedemoni Xerxem adorare jussi, noluerunt adorare Xerxem, cur, 372, 2. Quomodo exceperint legatos Darii terram et aquam petentes, IV, 320, 2; XI, 396, 2. Etiam nunc cum Turca certant, arcepmq; suam a Turcis liberam servant, IV, 476, 1. Lacedemoni in bello cur vestibus rubris uterentur, XIV, 428, 1. Eorum quod esset stemma, XII, 493, 4.

5° Lacedemoni mire fuerunt concordes, V, 580, 2. Eorum consensus et unanimitas, XX, 320, 1. Erant inter omnes omnia aquila, 97, 2. Eorum unanimitas civitati pro amore fuit, XIV, 303, 2.

6° Lacedemon exultabat luxus vestrum, XI, 144, 2. Spartanoi soli meretricibus floridas vestes concedebant, II, 88, 2; XIX, 204, 1. Sparta nec dives, nec pauper erat, ideo bene morata, VI, 433, 1. Lacedemon stetit quando aurum contempnit, IX, 304, 1; XII, 662, 2. Lacedemoni per

nimis opes et luxum perire, XIX, 256, 2; 515, 2.

LACHIS. Lachis, urbs Juda, adventante Semacherib, misit legatos cum munieribus ad Geth urbem Philistini, XIV, 75, 2. Primo invasa est a Semacherib, cultum idolorum prima suscepit, 75, 1.

LACINIA. Lacinia proprie quid sit, XII, 416, 1.

LACONISMUS. Laconismus, sive breviloquentia, signum est animi sicutis et meditabundi, IV, 507, 1.

LACOPENUS. Laconenus et Simon Bulgarorum principes inter se colloquentes aquilarum supervolantum indicio didicera pacem inter ipsos irritam uniuersim diuturnam fore, XII, 627, 4.

LACRYMÆ. 4° Lacryme infantibus prosunt ad robur, Job, 365, 2. Lacryme solent esse vera doloris indices, V, 380, 2. Dum facti sint in vita, valde violentiae sint oportet, IX, 380, 2. Lacrymae matrem exstant, V, 380, 2.

2° Aquarum magna differentia, ita et lacrymarum, Job, 364, 2. Lacryme infertiles et vanæ, 365, 1. Lacryme male ac lethales, ibid. Lacrymae indifferentes ac naturales, ibid. Lacrymae bona ac potables, fertilesque quales, 364, 2. Lacryme voluntarie, salutares, 365, 1. Que lacrymae sint maxime laudabiles, 365, 2. Lacrymae auditorum laudes sunt concionatorum, XVIII, 261, 4.

3° Christus ipse sepe deviso legitur, risuisse nunquam, Job, 365, 2. Tertius lacrymatus in vita ex historia evangelica, XVI, 494, 1. Lacrymatus est Christus in morte Lazar, 493, 2. Lacrymatus Christi in morte Lazar quid nos doceant, X, 280, 2. Lacryma orantis Christi, XIX, 394, 2.

4° Lacrymarum sanctorum vis et gaudium, V, 413, 2 et seq. Cor quod novit amaritudinem animæ sua, in gaudio ejus non miscerbit estrenus. Eas Deus charas habet, ibid. Lacrymarum in oratione quanta sit vis, XX, 222 et seq. Lacryma addende orationi, XVI, 493, 2: *Et dixit Jesus: Ubi positis eius? dicunt ei: Domine, veni et vide. Et lacrymatus est Jesus.* Lacrymarum donum undenan monachus quinam adeptus esset, XI, 424, 2.

Lacrymarum in plementis vis, XV, 593, 1: *Et ingressus foras [Petrus], flevit amare.* Sunt opus salisfactorium, ibid. Lacrymarum ob peccata vis et aliena apud Deum, XI, 81, 1: *Quis dabit capit meo aquam, et oculis meis fontem lacrymarum?* et plorabo die ad nocte interfecti populi mei? Eorum fructus describuntur, XII, 402, 1: *Divisiones aquarum deduxit oculus meus, in contritione flos populi mei.* Lacrymae et flos quomodo peccata extinguit, 547, 2. Lacrymis copiosa Magdalena Christi pedes lavit, XVI, 433, 4. Lacryme peccantium sunt vinum angelorum, 122, 4; XVIII, 468, 2. Lacrymas non fundunt damni, XV, 226, 2: *Ibi erit fetus et stridor dentum.* Lacrymis compunctionis et penitentie cresci justus, XIV, 363, 2. Lacrymas ab oculis beatorum quomodo abstergat Deus, XXI, 370, 4: *Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, et mors*

nimis

opæ

et luxum

perire,

XIX,

515,

2.

LACTANTIUS. Lactantius consul animas sacerdotum non esse visuras Deum ante diem judicij, XIX, 191, 4.

LACTUCA. Lactuca frigiditate sua ibidinem corporis enervat, XII, 562, 1.

LACUNE. Lacina mystice sunt predicatorum lingua, non vita, XII, 883, 1.

LACUS.

1° Lacus sumitur pro carcere, XII,

261,

1. Lacus novissimus quis dicatur, 40, 1.

Lacus in quo Jeremias fuit conjectus, fuit lapidis

objectus, 404, 1. Lacus in quem Daniel a Dario Medo est conjectus, obsignatus fuit sigillo et regis et optimatum, cur, XIII, 81, 2. Lacus frequentes in Italia XXI, 329, 2. Lacus mirabilis juxta Neapolim canem exanimans et vivificans, XIV, 502, 1.

Lacus est elianus vas quo vinum prole expre-

sunt excipitur, XV, 708, 4.

3° Lacus symbolicus quis, Psalm, I, 51, 2. Lacum Propheticum vocant infernum et limbum, XIV, 460, 2.

LADE.

Lado cursoris velocitas, XIII, 102, 2.

LADISLAUS.

Ladislaus Hungaria rex sponsus

vita excedit, IX, 310, 4.

LEDERE.

LÆSUS.

Læditur omnis homo a

seipso, V, 367, 1. Læsus injuria ad Deum solum respicit, VI, 74, 1. Ejus panoplia et Victoria quinqueplex, ibid, et seq.

LENA.

Lena amictus est angoris, XII, 464, 2.

LÆTETIA, LÆTITIA, LÆTUS.

1° Variæ vocis

lætitiæ acceptiores in Scriptura: ejus symbola.

Lætitia capitur metonymy pro amplitudine et

ueritate, V, 383, 1. Lætari in opere quid sit, VII,

160, 1. Lætitia luce declaratur, V, 382, 2. Lucerna designatur, VI, 71, 2. Lætitie symbolum sol est, XXI, 37, 1. Lætitie symbolum calceus, XVIII,

680, 4.

2° Quæ sit luju's vita et mundanorum lætitia.

Læta misercent tristibus in hac vita, XIV, 414, 2.

Læta et trista invicem succedunt, IX, 355, 1;

356, 2. Lætitia sancta non est pura, nec diu du-

ralia, X, 103, 2. Lætitia impiorum fallax est, V,

382, 2. Læta justorum lætitia, lucerna autem impiorum extinguitur. Lætantes in mundi voluptatibus in futuro lugebunt, XVI, 114, 2. *Vx vobis*

qui videtis nunc, quia lugebitis et flabitis.

3° Lætitia vera quæ sit, et quæ sunt ejus causæ.

VII, 250, 1. Lætitia spiritualis in qua statuit, XVIII,

660, 2. Lætitia mentis Christianorum quatuor in

rebus sita est. Primo, in remissione peccatorum;

secundo, timore et calvo Dei; tertio, in firma

spes felicitatis externe; quarto, in amicitia et unione

cum Deo, II, 175, 1, 2. Lætitia sanctorum in Do-

mino, XIII, 47, 2. Lætitia maxima est pro Deo op-

probria sustinere, XV, 132, 2: *Beati cum mate-*

dixerint vobis et persecuti vos fuerint, et diversi-

omne malum aduersum vos... Gaudete et exultate,

quoniam merces vestra copiosa est in caelis.

Lætitia vera causa est Deo placere, VII, 313, 1.

Vnde ergo, et comedite in lætitia panem tuum, et

bibe cum gaudio vinum tuum; quia Deo placent opera tua. Lætitia vera et solida in sanctitate consistit, et ex ea nascitur, X, 103, 2; 105, 2: **Jucunditas cordis hac est vita hominis, et thesaurus sine defectione sanctitatis;** et exultatio viri **est longevitas;** 105, 2: **Miserere anima tua planges Deo, et contine, congrega cor tuum in sanctitate ejus, et tristitiam longe expelle a te;** 558, 1, 2: **Et efforci (sapientia) tanquam præcox uva, latetum est cor meum in ea.** Lætitia causa est bona conscientia, V, 456, 2: **Cor gaudens exultat faciem;** in maro animi dejectur spiritus. Lætitia spiritualis signum est inhabitantis Spiritus sancti, XVII, 103, 2 et seq: **Quotidie quoque perdurantes (erant) unanimiter in templo, et frangentes circa domos panem, sumebant eum cum exultatione et simplicitate cordis.** Est comes individua puritatis, V, 459, 2: **Onnes dicas pauperis, mali; securo mens quasi iuge convictum.**

¶ Lætitia effectus et fructus. Lætitia effectus, V, 547, 2; 548, 1: **Animus gaudens statim floridam facit; spiritus tristis exsiccat ossa;** VI, 11, 2. Qui fructus latitiae spiritualis, et media ad eam, II, 44, 2: **Comedetis in conspectu Domini vestri, ac latibimini in cunctis, ad quæ misericordia munera et domum vestra.** Lætitia tres fructus, X, 103, 2; 104, 2. Ipsa est velut anima vita, *ibid.* Est flus, decor, et quasi vita anima, V, 547, 2. Est thesaurus indeficiorum sanctitatum, X, 103, 2 et seq. Lætitia fivet et auget sanctitatem, 103, 2. Lætitia corroborat spiritus vitales, 104, 2. Facit hominem longavum, *ibid.* Lætitia ossa irrigat suo succo et medulla, 761, 2: **Videbitis, et gaudebit cor vestrum, et ossa vestra quasi herba germinabunt.** Lætitia per totum corpus redundat, V, 547, 2: **Animus gaudens statim floridam facit; spiritus tristis exsiccat ossa.** Redundat ex ea corde in unctione, 547, 4, 2. Lætitia rei bone vise vel audita corpus simul et animum recreat, V, 476, 1: **Lætitia oculorum latifaci animam; fama bona impinguat ossa.** Lætitia vehemens sepe hominem emori facit, XIV, 264, 1. Lætitia spiritualis alia commoda, XX, 20, 1. Est optima omnium morborum medicina, V, 547, 1, 2. Lætitia spiritualis optimum est contra tentationes remedium, XV, 128, 1. Lætitia ad contemplationem mire confort, V, 456, 2. Lætitia spiritualis est quidam celi pre gustus, XX, 253, 1. Lætitia christiana quam sit utilis et facilis, XIX, 60, 1: **Gaudete in Domino semper; iterum dico, gaudete.**

¶ Quia sit Christiani in Lætitia agendi ratio. Lætitiam animi colat sapiens, V, 413, 1. Lætitia preferenda est in omni opere bono, XV, 196, 4 (*Vide GAUDIUM, TRISTITIA.*)

LEVA. Læve manus varia symbola, ut et dex tra, VII, 565, 2 et seq; 567, 1 (*Vide DEXTERA.*)

LEVINUS. Levinus Lemnus quedam habet censura digna, X, 272, 1.

LAGANA. Lagena sunt liba tenuis, II, 17, 2.

LAGENA. Lagena fictilis Gedeonis est image Christi, XI, 229, 1, 2.
LAGUNCULA. Laguncula denotatur Judeorum ebrietatis, mensura supplicii, capita, dispersio, XII, 413, 2.

LAICI. 1^a **Quæ tacets vetta u tacets.** In veteri lege, laicorum atrium erat duplex: virorum unum, alterum feminarum, XII, 781, 1. Laicorum atrium describitur, vocaturque basilica grandis, 780, 2. Sanctum non ingredieruntur, X, 558, 1.

Laici sub nova lege non sunt omnes sacerdotes proprii dicti, sed mystici, XX, 286, 1, 2. Laicorum prouinde non est ordinandus, sive episcopis, sive presbyteris manus imponere, XVII, 295, 1; XIX, 233, 1. Pradicare non debent, XVIII, 239, 1. Quanten laicus vetita sit Scripturas cogniti et explicatio, XI, 264, 1. Laici non debent excommunicare, XVIII, 236, 1. Nec ad excommunicatione absolvere, 427, 1. Nec judicare de doctrina religiosis, 386, 1. Eorum non est de fide sua cum hereticis disputatione, XX, 331, 2, his in reconciliatione, et ad humiliacionem, etiam confundendum, 219, 2. Non vero sacramentaliter, 220, 1. Audientes confessionem et absolventes an sunt irregularis, 220, 2. Ieconi sufficit una species Eucharistie, cur, XV, 538, 1; XVI, 405, 1; XVII, 106, 1. Olim subinde sub utraque communicant, XVI, 405, 1. Sub una specie etiam bibunt sanguinem Christi, XVI, 396, 1. Oliu m in Africa sedere in ecclesia non licet, XX, 102, 2. Non audiendi sunt in accusatione Episcopi, IX, 365, 1.

2^a Lætorum munia et prerogativa. Laici conjugati cur praemonachis lectioni Scripturae sanctæ vacare debent, XIII, 234, 1. Laici templo non exant, nisi sacro officio peracto, 544, 2. Laicorum proprii est opes conservare pro familiæ sustentatione et liberis, non clerikorum, XIII, 634, 1, 2. Secularies quare multos religiosos praecedunt in regno Dei, V, 398, 1. Laici initio Ecclesie multa miracula faciebant, XVIII, 510, 1. Laicorum reformatio a sacerdotum reformatione inchoanda, XIV, 556, 2.

LAISIS, sive LAIS. Lais urbs, dicta postea Panem et Cesarea, XI, 232, 2.

LAMBERTUS (S.). S. Lambertus martyr ab heretico truncatus, ipsum caput resumens ultra quatuor passuum milie profectus est, XII, 762, 2.

LAMECH. Lamech fuit homicida, et prius polygamus, I, 121, 2. An occidit Cainum, *ibid.* Occidit duos, 122, 1.

LAMECH PATER NOE. an sit salvator, XX, 337, 2.

LAMENTATIO. Lamentationes Jeremie super mortem Josie que loerunt, X, 523, 2. Lamentationes, carmen et va, quid sit apud Ezechiel, quae scripta erant in libro quem vidit, XII, 519, 1 (*Vide JEREMIAS.*)

LAMENTATORES, LAMENTATRICES. Lamentatores tibis canentes in funere adhibentur olla, XIV, 82, 2. Lamentatrices quales, Job, 91, 8. **Læ-**

mentatrices in funere ad lacrymas provocandas adhibebantur, XII, 84, 1. Lamentatrices in morte Christiana non adhibeant, XIX, 375, 1.

LAMIA. Lamia pisces voracissimum unde dicatur, XII, 409, 1. Lamia pisces fuit qui Jonam devoravit, XIV, 38, 2. Eius descriptio et magnitudo, 38, 2. Lamia Aristoteles an alia a vulgari, 39, 1. Lamia item est terrestris draco, XII, 409, 2. Ea describitur, *ibid.* Lamia symbolum hypocritæ et hereticæ, *ibid.*

Lamiae sunt demones succubi, vel illorum spectra, XI, 452, 2. Unde dicuntur, *ibid.* Lamiae venefice sunt, XII, 369, 2. Lamiae sunt animalia in Libya hoc nomine, XI, 453, 1.

LAMINA. Lamianam auream gestabat Pontifex Aeronicus in fronte, X, 459, 1. Quid ei esset inscriptum, *ibid.* Unde dicatur opus virtutis, *ibid.* Unde gloria honoris, *ibid.* Et ocularum descriptio, *ibid.* Lamianam auream quare S. Jacobus gestarit, XX, 9, 1.

LAMPAS. 1^a Llampas capitul in candelabro Zacharie pro vase concavo oleum continente, XIV, 395, 2. Eius descrip. 396, 1. Lampas pro face usurparunt, XV, 135, 2. Lampades sunt virginum, totæ virorum, 525, 2. Lampades in Italia sunt turrite, 155, 2.

2^a Lampades cur Deum precedera dicuntur, XIV, 408, 2. Lampades accense sive ignes regi preferebantur, IV, 522, 1, 2. Lampas olim Patriarchis et Imperatori preferabantur, V, 472, 1. Tradiebatur in stadio cursoribus, 70, 1. Lampades sunt in seculis martyrum aliquot secula arserunt sine olei affusione, XIV, 398, 2.

3^a Lampades Gedeonis quid mystice denotent, XVI, 175, 1. Lampades septem ante thronum Dei in Apocalypsi quid denotent, XXI, 102, 1. Lampas contemplari lucet coram Deo, Job, 280, 4; 281, 2.

LAMUEL. Lamuel est Salomon ipse, VI, 478, 1. Unde sic dictus, *ibid.* Lamuel ubi in Proverbis Salomonis loqui incipiat, 250, 2.

LANA. 1^a **Lana in quo differat a lino,** XII, 834, 1. Lana semel tincta suum colorem retinet, VI, 143, 1. Lana alba colore aliquo imbibita dealbari neguit, XI, 114, 1, 2. Lana non est pastorum, sed heri et domini ovinum, XII, 740, 1. Lana Laodicensis quam præstans, XXI, 85, 2. Lanifarium est opus feminarum, VI, 495, 1.

2^a Lana quid tropologio denotent, VI, 497, 1; XII, 740, 1. Lana denotatur opes, et opes velatoria erant in ovinis, earumque lana, XIII, 100, 2. Lana coccinea in istratione adhiberi solita quid allegorico significet, I, 628, 1; XIX, 443, 2. Lanæ vestis est profanorum, et indicat segnitiam et desitiam, XII, 834, 1.

LANCEA. Lancea quod sit etymon, VI, 317, 1. Lancea Christi latus apertus qualem fuerit, XXI, 620, 2. Trennati per partem dextram usque ad cor, *ibid.*

LANCEARI. Lanceari milites qui dicerentur, XVII, 399, 1.

LANFRANCUS. Lanfranci conversio, VII, 80, 1.

LANGUOR. 1^a Langor in membris et nervis unde oritur, XIX, 502, 1.

2^a Langor animi causatur ex amore perfecto, XIV, 255, 1. Langor definitio, VIII, 416, 1. Langor amoris ex liquefactione oritur, VIII, 563, 2. Langor et morbus ab amore, 563, 1. Langor amoris charitatis describitur, 563, 2 et seq. Langor amoris a desiderio vite aeterna, 564, 1.

3^a Langor avaritiae inexplicabilis, VII, 215, 2.

Langor pessimus est ob opes torqueri, 219, 2.

4^a Langores nostros quomodo tolerari Christus, XI, 628, 1, 2.

LANX. Lanx metaphorice vocari posset lectus, VI, 265, 1.

LAODICE. Laodice Antiochi Thei uxor prior, secundum Berenicea una cum filio, marito et fautoribus veneno interfici, et pro eo filium suum ex Antiocho Seleucum Callicinicum regem crevit, XIII, 450, 1. Ea postea a Ptolemeo Evergete interficiatur, *ibid.*

LAODICIA. Laodicia urbs ubi sita, eius nomina, conditor, XXI, 79, 2. Est opulentissima, eius opes ex oviis, 85, 2. Laodicia quando terramoto considerit, XVII, 6, 2.

Laodicena synodus fieri agapes velut, XVIII, 355, 4. Et idolatricum angelorum cultum, XIX, 94, 4.

Laodicenibus Paulus non prædicavit, XIX, 88, 4. Quæ eius ad eos fuerit epistola, 112, 1. Colossenses vicini erant, 69, 1.

LAPIDARE, LAPIDATIO. Lapidationis supplicium apud Judæos multis casibus fuit in usu, II, 2, 2. Lapidatio in adulteros statuta erat, XII, 673, 2; XIV, 402, 2; XVI, 432, 1 et seq. Lapidatio supplicium blasphemiarum, XVII, 183, 1. Pro lapidatione quis oraret S. Stephanus, 186, 4, 2 (*Vide STEPHANUS.*)

LAPILLI. Lapilli cur addantur in cribro, dum frumentum cribratur, XIII, 641, 2. Lapilli an bene plebeios significant, 642, 1.

LANA. 1^a **Varii lapidum usus apud veteres.** Lapides olim positi ut vias indicarent, et locorum distantiam, III, 393, 1. Lapides triviales et viales qui, XIV, 465, 2. Lapides terminales agris appositi sunt, XVII, 171, 1. Lapides titulares et terminales ei terminatis quis dicatur, XIV, 406, 1, 2.

Lapis primus fabricæ aliquicui magna cum solemnitate et pompa in fundamentis poni solet, XIV, 392, 2. Lapis angularis an summus an imus in fabrica, XVII, 128, 1.

Lapides in victoria, triumphi et rei alicuius memoriam nonnunquam eriguntur, XIV, 465, 1. Lapides duodecim post transitum Jordanis a Iesu erexit, sunt typus duodecim Apostolorum, 375, 1.

Lapides olim ponderum erant loco, V, 341, 1, 2.

495, 4; 531, 4; VI, 57, 2; 304, 2; 306, 1. Elapide etiamnum Arabes cultos acutissimos faciunt, III, 27, 2.

Sub certo lapide olim thesauri defodiebantur, X, 72, 2. Lapidés coacerbabantur, ut lapidationi inservirent, VI, 303, 2. Lapis oneris quis dicatur, tales solebant ponit in oppidis et vicis Iudeas ad exercandas luctatorum vires, IX, 207, 2; XIV, 503, 2.

Lapis Tharsis quae gemma sit, XII, 489, 4. Lapis stanneus quis dicatur, XIV, 406, 1, 2. Per lapides ignitos in Scripturis quid intelligatur, IV, 543, 2. Lapis mazurum Chaldeorum superstitionis quis, VI, 306, 2. Lapis philosophicus multos tortis irrito conatu, IX, 132, 1. Lapis molaris, nonaginta et duobus annis egeret et firmamento in terram caderer, XII, 443, 2. Lapidum varia miracula, XX, 281, 2.

Lapidis altaris apud Iudeos an potuerint esse polii, I, 603, 4. Lapis magnus cur sepulcro Domini ad voluntus, IV, 641, 1. Lapis S. Stephani Anconae colitur, XVIII, 184, 2.

^{2o} Voci lapidis acceptio symbolica et allego-

riza. Primo Lapis qui dicatur Christus, XVII, 427, 2. Lapis est Christus abscessus de monte, id est de beata Virgine, XIII, 322. Lapis primarius Ecclesiae est Christus, XIV, 401, 2. Lapis summus et imus eternitatis Ecclesiae quomodo si Christus, XVIII, 607, 2. Lapis reprobatus, in caput anguli factus, quis sit, XV, 471, 2. Lapidem aliquem verum an rejecerit Judei ad adjudicacionem templi, qui factus sit postea in caput anguli, XVIII, 608, 1, 2. Lapis offendens fuit Christus Iudeis, 174, 1. Lapis offensionis et petra scandali quomo do different, 174, 2. Lapis cœlatus quomodo vocatur Christus, XIV, 39, 2.

Secundo. Lapis vivus quis dicatur, XX, 281, 2. Lapidis et fideli analogia, 282, 1. Lapidés sancti et separacionis quomodo fuerint apostoli virgine apostolici, 465, 2. Qui lapides dispersi a Christo in fini mundi colligendi, VII, 134, 1. Lapidés electi quinam sint, *ibid*. Lapidés et petra exksi, et filii a patre descendentes inter se comparantur, XI, 603, 1, 2. Lapidés quibus vita lapidata sunt virtutes, VII, 134, 1. Lapis pretiosus non est in auctoritate communum lapidum projiciendis, VI, 303, 1. Lapidés igniferi in Oriente cavendam fontem vicinaliter docent, XV, 166, 1. Lapidem verbigerare pro verbius de quibus dicatur, V, 533, 2. Lapis de pariete clamabit, adiungit quid significet, XIV, 230, 2.

LAPONES. Lapones rento mercatochis venu lunt, V, 277, 2. Eorum chorea gaudii mundani est symphonia, 418, 1.

LAPPÆ. Lappa est spinosa, flosculum habens aculei plenum; est triplex: canaria, humana et personalia: velut intra se germinat, XII, 402, 2.

LAPSUS. ^{1o} Lapsus ex alto gravior, Job, 101, 2; 596, 2; Elevasti me, et quasi super ventum ponens sisisti me. Lapsus eorum qui in alto sunt gradu,

quam gravis, XVII, 68, 2. Lapsus magnorū exempla, XIX, 32, 2. Lapsus per linguam fallacem gravis est, IX, 553, 2: *Lopus falsa lingua quasi qui in pavimento cadens, sic casus molorum festinante ventet*, Lapsus septem justorum qui sint, post quos tamen non destinent esse justi, VI, 235, 1: *Seplices... cedet justus, et resurgent: impii autem corrivent in malum*.

^{2o} Lapsus in peccatum non desperet, sed penitent, et acrior ad currendum resurgat, III, 478, 2; 479, 4. Lapsus semper ad majorem gratiam resurgit, XIII, 505, 1. Lapsus tepidis quoniam optara licet, XXI, 82, 1: *Uitium frigidus essem, aul calidus; sed quia tepidis es, et nec frigidus, nec calidus, incipiam te evanescere ex ore meo*. Lapsus indulgentiam praestari jubet concilium Nicenianum, XXV, 427, 2: *Cui autem donasti, et ego: nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in personam Christi*. Lapsus allorum nos docet humiliatum, Job, 662, 2: *Contecti multos et innocerabiles, et stare faciet alios pro eo* (Vide PECCATOR, PECCATUM).

LAQUEARIA. Laquearia Ecclesia quenam, VII, 513, 1, 2 et seq.

LAQUEUS. Laquei quid in Scripturis, Job, 169, 2: *Viduas dimisisti vacuas, et lacertos pugitorum communiuersisti; propterea circundatus es laqueus, et conturbatus formido subita*. Laqueos Syri se proflentur meritos ab Achab, III, 663, 2. Laqueus symbolum est timoris, VI, 413, 1. Symbolum est iudicij, XVI, 259, 2: *Tanquam laqueus evum superveniet (dies iudicij) in omnes qui sedent super faciem terra*. Qui laquei peccatorum, VI, 149, 1, 2. Per laqueos mortis peccata interdum intelliguntur, XII, 552, 1. Laqueus venatorum est fons, VII, 274, 2 et seq.: *Et inveni amariorum morte multierum quia laqueus venatorum est, et sanguis cor eius circulo sibi manus illius*. Laquei diaboli quales, XIX, 297, 1: *Negando Deus dei illis patientiam, ad cognoscendam veritatem et respiciunt a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem*. Laqueus divitiarum quis sit, 258, 1: *Qui volunt divites fieri, incident in tentationem, et in laqueum diabolus, et desideria multa inuidit et novit, quæ merunt homines in interitum et perditionem*. Laquei vari quibus vincuntur opum per fraudem corrogatores, VI, 101, 1: *Qui congregat decausos lingua mendaci, vanus et excors est, et impingetur ad laqueos mortis*.

LARARIUM. Lararium locus erat in quo lares et deos domesticos celebant et servabant, XIII, 331, 2.

LARES. Lares domestici erant theraphim, XIII, 331, 1, 2. Lares post domorum fore a Romania colloquabantur, XI, 658, 1.

LARGITIO (Vide LIBERALITAS).

LARUS. Larus est avis immunda et qualis, II, 68, 2 (Vide FELICA).

LASCIVIA. Lascivia mulierum est velut circulus, in quo a viris lascivis circumaguntur ad suas libidinos, V, 333, 1, 2: *Circulus aureus in naribus suis, mulier pulchra et fatua*. Lascivia sequitur ex epulis, XX, 203, 2: *Eputati estis, et in luxurias enutritis corda vestra* (Vide LIBIDO, LUXURIA, MULIER).

LASSUS. Lassi cur manus ad lumbos convertant, XVIII, 677, 2.

LASTHENES. Lasthenes tutor Demetrii Junioris Syriae prefectus, IV, 372, 1.

LATERITA. Lacrime sunt illecebra facinoris, V, 37, 2. Eas sectantur impii, 44, 1.

LATER. Later quid symbolico denotet, XII, 531, 1. In lateri quare Ezechiel delineat obsidionem Jerusalem, *ibid*.

LATERANENSIS BASILICA. Lateranensis basilica condita fuit a Constantino Magno in palatio suo I sterano, XII, 615, 1; XIV, 481, 2. Ejus episcopus est proprius est Pontifex, in ea est cathedra ejus, ibique totius Ecclesie possessionem adit, XIV, 391, 2. Ejus dignitas et elegium, 391, 2; XXI, 316, 1.

LATERE. Latere quid significet, XIX, 513, 2. Laterum Deum non possumus, XVIII, 438, 1. Latere quam sit tutum, V, 289, 1. Qui latuit felix, XIX, 513, 2. Latentia abscondita sunt augustiora, XI, 569, 1.

LATINUS. ^{1o} Latinas fecere Hispanias et Gallias Römani, XIV, 303, 2.

2o Latina lingua (Vide LINGUA).

3° Latina versio Ecclesiastici (Vide ECCLESIASTICUS, ET INTERPRES).

4° Latinae voices quedam in graco Evangelio-

rum textu usurparunt, XV, 164, 2. Latinae voices multa a Greco usurpatæ, XVII, 352, 1, 2. Quas latinas voices Apostolus græce scribens, XVIII, 30, 2.

LATTITUDO. ^{1o} Latitudo in constructione molis aitque respondere debet longitudini, V, 542, 1. Latitudo et longitudi muri templi eadem erat et aquilas, quid hoc tropologicum denotet, XII, 784, 2.

2° Latitudo cordis et animæ qui differat, VI, 386, 1. Latitudo cordis qui sit, XII, 793, 2. Latitudo charitatis, IX, 473, 2.

Latitudo animæ quis dicatur et iurjia concidere, VI, 385, 2.

LATRIA. Latriae cultus solo Deo debitus, XVI, 47, 2; 80, 1; 373, 2; XVIII, 44, 2. Latriae cultus continetur sub dulia, XVIII, 31, 2. Latria proprie dicta exhibentur est Deo et Christo, IX, 155, 2. Latria adorandus est Christus homo, XIX, 30, 1. Latria quedam an competit beatæ Virgini, VIII, 121, 1, 2.

LATRO. ^{1o} Latronis etymon, XV, 465, 1. Latrones qui olim dicti, Job, 403, 2. Latrones dicuntur a latere quod stipant, V, 37, 2; 46, 1; VI, 202, 2. Latrones dicebantur olim milites concuru quasi latrones, idem erant qui modo prin-

cipum satellites, XII, 153, 1, 2; XIII, 373, 2. Latrones Syri quales fuerint, a quibus exigitur Israelita, XIII, 378, 1, 2. Latrones sociis annuerunt, V, 285, 2. Sunt meretricis typus, VII, 202, 2 et seq.

^{2o} Latrones duo cum Christo crucifixi sunt, XV,

624, 1. Horum unus damnatus, alter salvatus, quid symbolica denotent, *ibid*. Eorum unus in cruce blasphemavit, 626, 2. Latrones duo inter quos pendebit Christus, a significentur per duo illa animalia, quorum in medio eum cognoscendum ait Prophetæ, XIV, 244, 2.

^{3o} Latro bonus alterum blasphemantem increpat, XVI, 268, 1. Homo confiteatur Deum, *ibid*. Eius contrito, confessio, poenitentia: Christi innocentiam confiteatur, *ibid*. Verba eius ad Christum quem sensum includant, *ibid*, 2. Conversus ejus plane admirabilis fuit, *ibid*. An prius etiam Christum blasphemarit, *ibid*. Conversus est motivo tum extero, tum interno, 269, 1. Ejus fides, spes, caritas, *ibid*, 2. Latro in cruce conversus a Christo, an ab ejus umbra inumbratus esset, XVIII, 150, 4. An fuerit martyr, XVI, 269, 2 et seq. Quomodo dicitur martyris, XX, 367, 2. Elogia ipsius a sanctis Petribus, XVI, 270, et seq. Quem paradise ei Dominus promiserit, 271, 1. Descendit in limbus patrum, *ibid*. Nomen ejus Dimas, *ibid*, 2.

LATRUNCULUS. Latrunculus quid genus ludi sit, XII, 153, 2.

LATUS. ^{1o} Ex latere regis esse quid sit, XIII, 78, 1. Latera portæ quæ dicantur, XII, 806, 1, 2; 807, 1, 2. Latera virgis et flagellis tendenda sunt, non caput, X, 94, 1. Latera sunt petulantia sym bolum, *ibid*.

^{2o} Latus Christi utrumque in cruce perfossum fuit lancea, XIV, 516, 1, 2. Latus fui aperatum Christo non vivo, sed mortuo, XVI, 620, 1. Aperi tione ejus nobis multum meruit, *ibid*. Id an sit fons patens domum David, quem indicat Zacharias, XIV, 516, 1. Ex latere Christi aperito omnia Sacramenta fluxere, XII, 852, 1; XIV, 516, 2. Quomodo et cur ex eo sanguis et aqua fluxerit, XII, 852, 1; XVI, 621, 1, 2 et seq. Vulnus lateris quam patens et vastum fuerit, XIV, 516, 2; XVI, 620, 2. Et penetravit a dextra parte usque ad cor, XVI, 620, 2.

LAUDARE, LAUDATIO, LAUS. I. LAUS DEI.—

^{1o} Quid sit laus Dei. Laus unde dicta, XI, 722, 2. Laus in Scriptura vocatur ea quæ est publica et in templo fit, XII, 434, 1. Laus Dei summa est ejus majestatis confessio, IX, 493, 1: *Non denoveris in errore impiorum, ante mortem confitere*. A mortuo quasi nihil perit confessio. Laus sapientia est laus Dei, 444, 2: *Quoniam a Deo profecta est sapientia, sapientia enim Dei astabilitas, et in ore fidelis abundabit*, *Dominator dabit eam illi*. Laus Dei sacrificium laudis sunt diversa, Psalm. I, 33, 2. *Immola Deo sacrificium laudis, et reddet Altissimo vota tua*.

2o Laus summa Deo o nobis debetur, et quo nomine; II, 439. 2: Ipse est laus tua, et Deus tuus, qui fecit tibi hac magnitudo et terribilitas, quae viderunt oculi tui. Laudis primis Dei offerendas, Job, 71, 4: Cum me laudarent simul astra matutina, et jubilarent omnes filii dei. A Dei laude omnia inchoanda, XX, 241, 2: Benedicetus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneraverat in spiritu vivam, per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis. Laudem pro sacrificio requirit, Job, 481, 2: Rogatis eum, et exaudiat te, et vota tua redies. Laudare Deum perpeccem debemus, maxime Religiosi, XX, 453, 1: In ipsa (lingua) benedicimus Deum et Patrem. Laudare Deum est sacerdotis officium, X, 461, 1: Factum est illi (Aaron) in testamentum aeternum, et semini ejus sicut dies cali, fungi sacerdotio, et habere laudem et glorificare populum suum in nomine ejus. Laudari soient ab orante dotes ejus a quo aliquid petimus. XIV, 240, 4: Laudare Deum doceatur avibus canoris, X, 375, 2: Memor ero igitur operum Domini, et que vidi annuntiando. In sermonibus Domini opera ejus. Sol illuminans per omnia respecti, et gloria Domini plenum est opus ejus.

3o Laudare Deum quam honorificum et fructuosum. Laudare Deum est opus sanctorum, IX, 444, 2. Laudare Deum est admirabre statum Beatorum, X, 310, 2: Date nomini ejus magnificeniam, et confitemini illi in voce laboriorum vestrum, et in cantibus laboriorum, et citharis; et sic dicentes in confessione: Opera Domini universa valde bona. Deum assidue laudare est quedam vita colestis, XI, 566, 1. Laudantes Deum assidue, angelos imitantur, XXI, 111, 1, 2: Requiem non habebant die nocte, dicens: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens; qui erat, et qui est, et qui venturus est. Et vitam angelorum inchoauit, 178, 2 et seq.: Glorificantes Dominum quantumcumque potueritis: supervalebit enim adhuc et admirabilis magnificeniam ejus. Benedicite dominum, exultate illum quantum potestis: major est enim omni laude. Laudacionis bona conditio, Psalm. II, 262, 2: Intellexit bonus omnis facientibus eum, laudatio ejus manet in seculum seculi. Laus Dei unde somenda, Psalm. II, 462, 2. Laudate dominum, quoniam bonus est psalmus, deo nostro sit iudicium, decoraque laudatio. Edificant Jerusalem dominum, dispersiones Israelis congregabit. Laudis Dei materi quanam sit, Psalm. II, 209, 2: Memento mirabilium ejus quae fecit, prodigia ejus, et iudicia oris ejus; 267, 2: A solis ortu usque ad occasum, laudabile nomen Domini. Laudes Dei omnia confitentur, Psalm. II, 472, 1: Confessio ejus super caelum et terram, et exaltavit cornu populi sui. Modus laudandi Deum est sine modo laudare, X, 420, 2. Laudare Deum continuo quomodo debeamus, idque dum vivimus, IX, 492, 1, 2: In partes vade sancti sancti, cum viuis et danib[us] confessionem heo. Laudare Deum jugiter quomodo quis possit, XXI, 111, 2. Laudem Dei que ore cantatur silentium precedera debet, Psalm. I, 236, 1: Os justi mediobabit sapientiam, et lingua ejus loquenter iudicium.

II. LAUS HOMINUM. — 4o Quae sit laus hominum.

sanc[ta] Trinitatis fides et cognitio; secunda est vite integrata; tercita, est laus publica totius Ecclesie in sacrificio Missarum, in concionibus, in divinis officiis decantandis; quarta, est coram qui student perfectionem, ut ad maiorem Dei gloriam semper intenti, religiosi, in suo quique statu Deo serviant, XXI, 333: Post h[oc] audiri quasi vocem turbarum in celo dicentium: Alleluia: Salus, et gloria, et virtus Deo nostro. Deus sextupliciter laudandum: primo, ore et corde nostro: secundum, invitando omnes creaturem ad Dei laudem: tertio, induendo affectus omnium sanctorum, angelorum et beatorum jugiter Deum laudantium; quartu[m], offrendo ipsi laudem beatis Virginis, quae laudes omnium hominum et angelorum superat; quinto, offrendo ipsi doxologiam Verbi incarnati, puta Christi; sexto, offerendo Deo laudem ipsius Dei et SS. Trium, quae ipsa laudavit, laudat, et laudabit se ipsum immensa laude in eternum, IX, 446, 1, 2. Laudandi Deum septem modi: primus, celebrando eum verbis et hymnis; secundus, vitando peccata; tertius, sancis actionibus et virtutibus insistendo; quartus, perfectione studendo et heroicis operibus insistendo; quintus, infinitam Dei excellentiam, sanctitudinem, potentiam, amorem, etc., meditando; sextus, alias vita et voce ad Dei laudem invitando; septimus et perfectissimum, multa opprobria, persecutions, aerumnas, verbera et mortem fortiter pro Dei gloria patiendo, XI, 273, 2: Confitebor tibi, domino, quoniam iratus es mihi, conversus est furor tuus et consolatus es me. Varii sunt gradus laudandi Deum, tum intensive, tum extensice, X, 421, 2 et seq.: Glorificantes dominum quantumcumque potueritis: supervalebit enim adhuc et admirabilis magnificeniam ejus. Benedicite dominum, exultate illum quantum potestis: major est enim omni laude. Laudacionis bona conditio, Psalm. II, 262, 2: Intellexit bonus omnis facientibus eum, laudatio ejus manet in seculum seculi. Laus Dei unde somenda, Psalm. II, 462, 2. Laudate dominum, quoniam bonus est psalmus, deo nostro sit iudicium, decoraque laudatio. Edificant Jerusalem dominum, dispersiones Israelis congregabit. Laudis Dei materi quanam sit, Psalm. II, 209, 2: Memento mirabilium ejus quae fecit, prodigia ejus, et iudicia oris ejus; 267, 2: A solis ortu usque ad occasum, laudabile nomen Domini. Laudes Dei omnia confitentur, Psalm. II, 472, 1: Confessio ejus super caelum et terram, et exaltavit cornu populi sui. Modus laudandi Deum est sine modo laudare, X, 420, 2. Laudare Deum continuo quomodo debeamus, idque dum vivimus, IX, 492, 1, 2: In partes vade sancti sancti, cum viuis et danib[us] confessionem heo. Laudare Deum jugiter quomodo quis possit, XXI, 111, 2. Laudem Dei que ore cantatur silentium precedera debet, Psalm. I, 236, 1: Os justi mediobabit sapientiam, et lingua ejus loquenter iudicium.

II. LAUS HOMINUM. — 4o Quae sit laus hominum.

laus hominum secundum est, XVIII, 278, 2: Mili pro minima est ut a nobis judicetur, nec est despicere die; 570, 2: Non efficiatur inanis gloria cupiditate invicem provocantes, invicem invidentes. Laus hominum fallax, Job, 26, 2: 27, 1. Laus mendax est eou vituperum, VII, 248, 2 et seq.: Melius est a sayendo corripi, quam stultorum adulatio decipi. Laus vera est que ab iniicio proficiuntur, VI, 326, 4, 2: Laudet altenus, et non os tuum; extraneus, et non labia tua.

2o Laus qua[nta] ab hominibus venit quomodo cupiatur, et quatenus captanda. Laudari omnes cupunt, vituperari nemo, VI, 63, 1. Laus hominum quatenus captanda, 274, 2: Mel invenisti, comedo quod sufficit tibi, ne forte satulus evomas illud. Lauds sectatores tres caveat hostes, gulam, luxuriam, inerit, 411, 1. Laudes acupari vanum est, Job, 271, 1: Vir vanus in superbiam erigitur, et tanquam pulvis onagri se liberum putat.

3o Qui sit lauds effectus. Laus data hominum bonitatem explorat, VI, 332, 1, 2: Quomodo probatur in confitatorio arguent, et in fornace aurum, sic probatur homo ore laudantis. Laus hominum sapientiam non utilit, sed cruciat, 353, 1. Laudatus, defectus suis insipiat, III, 238, 2: Ne me vocatis Noemi (id est pulchram, decoram, juvandam, suavem, hilarem); sed vocate me Mara (id est amaram); quia amaritudine valde repelvit me Omnipotens. Laudes virtutem adaugent, XX, 641, 1.

4o Laus hominum contemnda, XII, 146, 2: Et ego non sum turbatus, te pastorem sequens: et diem hominis non desideravi, tu scis. Eam spernere laus est, VI, 353, 2.

5o Laus sui ipsius fugienda. Laus proprio in ore sorbet et latet, V, 577, 1; VI, 326, 1; Job, 234, 2: Si justificare me volero, os meum condemnabit me: si innocentem ostendero, pravum me comprebabit. Laus sui ipsius vilipenditur, XVI, 453, 2: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est. Proprias laudes enarrant stulti, XVIII, 494, 2: Iterum dico (ne quis me putet insipientem esse), aliquip velut insipientem accipite me, ut ego modicum quid glori. Laus sui ipsius aliquando mala, aliquando non mala, et quando mala, Psalm. I, 203, 1: In domino laudabitur anima mea, audient manueti, et letentur. Laudatio sui quando licita, Job, 297, 1, 2. Secundum scientiam vestram et ego novi; nec aequaliter vestri sum. Sed tamen ad omnipotentem loquer, et disputare cum deo cupio. Quare invitus ad laudes suas apostolus paulus descendit, XVIII, 489, 1: Ultimam sustinereis matricum quid insipientia mea, sed et supportare me.

6o Quomodo ali sunt laudandi. Vivens laudari plane non potest, IX, 361, 2 et seq.: Ante mortem ne laudes hominem quenquam, quoniam in fluis suis agnoscitur vir. Laus patrum est laus dei et laus filiorum, X, 447, 1: Laudemus viros gloriosos,

et parentes nostros in generatione sua. Laudantur vici italyi quatuor de causis, ibid. Laudare aliquem intempestiva est quodammodo vituperare, VI, 344, 1: Qui beneficil proximo suo voce grande, de nocte consurgens, maledicenti similis erit.

7o Quae sit laus vera et ambienda. Laus magna in opere bono sita, XIX, 523, 2. Laus solidam et vera est que a deo venit, Job, 26, 2: 27, 4: Dixit dominus ad eum (satani): Nunquid considerasti seruum meum job, quod non sit ei similius in terra, homo simplex et rectus, ac timens deum, et recedens a malo? Laus justi est flagellum diabolii, 28, 1. Laus qua[nta] a deo provenit, perpetua et stabili, constans, integra, perfecta, verissima XVIII, 486, 2: Qui autem glorietur, in domini glorietur. Laus christi quam dabit in die iudicii est ambienda, XX, 251, 1. Et quanta ea sit, ibid., 2: Dabo cuique pro meritis non tantum premium, sed et laudem, 249, 1. Facit beatos apud homines gloriosos, 251, 4 (Vide Gloria).

LAUREA DOCTRINALIS. Laurea doctrinalis in episcopo requiritur, XIX, 214, 1 (Vide Episcopus).

LAURENTIUS (S.) MARTYR. S. Laurentius diaconus dei et ecclesie fidelis fuit, VI, 52, 2. Laurentius fuit vir misericors, XVIII, 477, 2. Quomodo commissam sibi dicat dominici sanguinis dispensationem, XIX, 216, 1. Tortmenta sitivit et mortem, XVI, 483, 2. Ablauidis pauperum pedibus se ad martyrium dispositus, 521, 2. S. Laurentius in tortmentis constantia, I, 406, 2; II, 17, 2; XIII, 43, 2; XIX, 406, 2. In crutica exultavit tortmentis in spiritu, XI, 687, 2. Eius in tyranno compellendo generositas, 599, 2. S. Laurentius pro brevi certamine celeste brachium meruit, X, 568, 1. Eum quando christiani sepelirint, XVII, 192, 4. S. Laurentius martyr fuit granum sinapis, XV, 329, 2.

LAURENTIUS JUSTINIANUS (S.). S. Laurentius in童年 adolescenti apparuit sapientia divina, IX, 77, 2. Quoto anno vetatis factus sit religiosus, IX, 303, 2. In carnis incisione constans fuit, X, 278, 2. Fuit venetiarum atlas, cur, XIV, 618, 2. Mori voluit in matra, X, 275, 2. Eius morituri volunt, X, 337, 1. Et ultima verba, 536, 2.

LAURENTIUS ANTIPAPA. Laurentius antipapa contra symmachum quartam schismam generale in ecclesia produxit, XXI, 208, 1, 2.

LAURIACENSES. Lauriacenses decimas dare pauperibus detrectantes, segement rubiginosam habuerunt, II, 449, 2.

LAURETANA DOMUS. Lauretana domus ab angelis est lauretum translata, XV, 477, 2; XVI, 15, 1.

LAURUS. Laurus soli et apollini sacra erat, eaque redimiti veteres et sacrificabant, XII, 564, 1, 2; XIV, 411, 2. Venena et fulmen pellit, ibid. Fulmine etiam feruntur, X, 402, 1. Laurus erat omen regni, XII, 564, 1, 2. Laurus denotat prudentiam, XIV, 411, 2. Laurus cur dicitur insana, IX, 264, 1.

LAUTIA. Lautia olim dabatur hospitibus, XX, 642, 2.

LAVARE. Lavari cur soleant corpora puerorum
scens natorum, XII, 606, 1. Lavamur sex modis
in sanguine Agni, XXI, 180, 2 (*Vide JUSTIFICATIO,
REDEMPTIO*).

LAYNEZ. Jacobus Laynez nonnisi unum librum
similiter legebat, IX, 342, 4.

LAZARUS MENDICUS. Lazarus mendici pauper-
tas et ulcera, XVI, 220, 2. Erat omnium ope de-
stitutus, *ibid.*, 221, 1. Erat vere leprosus, 221, 1. Canes pre infirmitate abigerat a se non poterat,
ibid. Noverat ejus crucis, *ibid.* et seqq. Ab angelis
in simum Abraham deducitur, 222, 1. Videbat ibi
ab epulone, 223, 2. Est typus Christi, 225, 2. Ut
sanctus colitur, 226, 4.

LAZARUS frater Marie et Marthae. Lazarus diven-
erat ac nobilis, XVI, 483, 2. Quomodo ejus morbus
non esset ad mortem, sed pro gloria Dei, 485, 1.
Erat Christo charus, *ibid.* Eum Dominus mori per-
misit ut seperaret, et omnia fieri anteponeret eis domum
veniret, ut evidenter esset miraculum, 485, 2 et seqq.; 487, 2; 494, 1; 496, 1, 2. Quomodo
quadrupedus esset in monumento, Christo in Be-
thaniam appellente, 487, 2. Lazarus quadrupedus
mortuus cuius erit furex symbolum, XVII, 289, 2.
Cur a sororibus non sit servatus inseparabilis, XVI,
489, 1. Ejus excitatio difficile erat, 492, 1. Quo-
modo ad eum suscitandum se paulatim Dominus
paravit, 493, 2. Erat quadrupedus, ergo ferebat,
494, 2. Voca magna a Christo excitatus ad vitam
resurgit, 495, 2. Non prius a Deo animatus, 495, 2.
Cur ejus vincula Christus non solvere, 496, 2
et seqq. Excitatus ingentes ei egit gratias, 497, 4.
Cum Christus comedit jam resuscitatum, 503, 2. Ad
vitam a Christo revocatus, denotat peccatores in-
veteratos auge converti, XV, 250, 4. Cum eum Ju-
dai interficeret vellent, 507, 1. Brevis vita ejus
epitome, 497, 1.

LAZARUS pictor. Lazaro pio pictori manus ad-
stite, sed a Deo integrati sunt restituere, XVIII,
144, 1.

LEENA. Leena natura describitur, XIII, 86, 2.
Leana leone ferocior est, maxime cum peperit alit-
que catulos, 86, 2; 456, 1. Leena plures quam
unum et plusquam semel partit, 1, 386, 1; VIII,
63, 2; XII, 639, 1, 2. Refutatio contraria opinio,
XII, 639, 2, 2. Leena cur Chaldaeorum regnum
comparatur, XIII, 86, 2.

LEBBEUS, *vide JUDAS (S.) THADDEUS*.

LEBES. Lebes omnis corporaliter in Jerusalem
sanctificatus Domino non fuit, XIV, 555, 2. Lebates
in templo cui rei servient, 544, 1, 2. Sunt phialis
pauciores et minus sacri, *ibid.*, 2. Lebetum mul-
titudo quam Zacharias in templo fore predicit,
quonodo ad litteram intelligenda, *ibid.*

LECHUS. Lecho Polonorum duci, inventus
quaque nida regnum promisit, XII, 624, 2.

LECTIO. Lectio fieri solebat olim per convi-
rium, IV, 328, 2: *E locatis omnibus presbyteris* per
similiter expiato jejuno refererunt. Postea vero con-

vocatus est omnis populus, et per totam noctem
inter ecclesiam oraverunt, plentes aurum a terra
Israel. Lectio comessione comparatur, X, 239, 2: *Omnem escam manducabat venier, et est cibus
cibo melior. Fauces contingunt ibum fera, et
cor sensatum verba mendacia. Lectio ad mentem
apud Religiosos commendatur, 458, 2. Lecture
sacra excitandus est fervor spiritus, XIX, 278, 2:
*Propter quam causam admoneo te, ut respondeas
gratianum Dei, quia est in te, per ius positionem ma-
nus mearum. Lectio spiritualis ad rationem
viam sternit, IX, 513, 1: *Ante orationem propra-
animam tuam, et noli esse quasi homo qui tentat
Deum. Lectio pliorum librorum quanta sit utilis,*
XVIII, 205, 1, 2. Legere gnomas veterum sapientie
parandas conductit, IX, 217, 1, 2: *multitudine
presbyterorum prudentem sit, et sapientiam illorum
conjugare, ut omnem narracionem Dei possas
audire, et proverbia laudis non effugiant a te.*
Lectio Scriptura sacra Christiano est utilis,
XIX, 498, 2: *Et oblitus estis consolantes, que vo-
bis tanquam filii loquerit, dicens: Fili mi, noli
negligere disciplinam Domini. Erat ea olim in usu
in sacris conventibus, XVIII, 395, 1: *Quid ergo
est, fratres, cum convenitis [in ecclesia], unusquisque
que vestrum psalmum habet, doctrinam habet,
apocalypsim habet, omnia ad edificationem fiant.*
Lectio sacra Scriptura est finis quo ligetur damnon
ne nobis noceat, IV, 299, 1 (*Vide SCRIPTURA SACRA*).
LECTISTERNIA. Lectisternia Gentilium quem
nam essent, XIII, 532, 2.***

LECTOR. Lector stylu varietate delectatur, IV,
567, 2.

Lector quidam dum *alleluia* cantaret, ab Arianis
iaculo in gutture traxerit, XXI, 332, 2.

LECTULARII. Lectularii dicuntur qui in lecto
vegri baptizantur, XVIII, 407, 1.

LECTULUS, LECTUS. 1. Lecti dicti sunt a le-
genden herbis et stramentis e quibus fuerit, XIII,
597, 2. Lecti olim aurei et argenti erant in usu,
VI, 263, 2; 265, 1. Iis etiam flores et poma inspi-
gerabantur, 266, 2. Lectos quadratus habuit currus
speciem, 265, 4. In lectis conabantur Hebrei, XIII,
597, 4.

Lecti mollietas est pulvinar disibili, V, 191, 2.
Sed durior Dei servos et ecclie aulicos decet, I,
285, 1; V, 191, 2.

Lectus sponsoris a creditore tolli nequit, si alia
minus necessaria habet, VI, 170, 1. Lectus non
venit in generali honorum hypotheca, *ibid.*

2. Lectus mysticu, Job, 551, 1; 648, 1. Lectus
Christi quis, VII, 605, 2; VIII, 9, 2 et seq. Lectu-
tus Christi varia symbola, VII, 540, 2 et seq. Illa
lectulus fuit uterus beato Virginis, 542, 2. Est Ecclesiae
Antiochenae et Romanae, VIII, 2. Lectus anime
peccatariorum, 10, 1. Lectulus anime peccatariorum
qualem, VII, 606, 1.

Lectus avari est mammona, superbi honor, gu-
losi mensa, luxuriosi cubilia, acadi torpor et som-

gios, XIII, 565, 1. Lecti plaga qua ducatur, 563, 2;
564, 1.

LEGALIA. Legalia quando mortua, et mortifera
esse copirint, XV, 506, 2. Legalia Pauli tempore
mortua erant, at non mortifera, XVII, 307, 1. Le-
galia opera ad salutem non sufficiant, imo sine
Christi fide inefficacia sunt, XX, 133, 2.

LEGATA. Legata pia in morte non damnantur,
IX, 420, 1. Ex citio ab horrendis solvi debent, *ibid.*

LEGATIO, LEGATUS. 1. Legatus dicitur pro-
pheta, XII, 322, 2. Legatus olim cur daretur annu-
lus, XIV, 348, 2.

2. Legati principum quales esse debent, V,
444, 1: *Accipit est regi minister intelligentis, tra-
cidens ejus iniurias sustinebit. Sui principi secreta celant, aliorum explicantur, VI, 50, 2: Sicul
aqua profunda, sic consilium in corde viri, sed
homo sapiens exhortari videt. Si disert, saepe elo-
quentia urbanis inexpugnabiles ad ditionem com-
pellunt, 419, 1: Civitatem fortius ascendit so-
pientes, et destruxit robur fiducie ejus. Si fidelis,
oblectant cum a quo missi sunt, et sunt similes
nisi in messa, 268, 2; 269, 1: *Sicut frigus nivis in
die messis, ita legalis fidelis ei qui misit illum,
animam ipsius requiesceret facit. Legatus fidelis
multis salutem aferit, V, 391, 2. Nunquam impipi
caderi in malum; legatus autem fidelis, sanctus. Le-
gati, ius stultus mitentes est opprobrium, VI, 301, 1, 2:
*Claudius pedibus, et iniquitatibus bibens, qui multa
verbis per nuntium stultum. Legatio ad viros gra-
ves stullo non est imponenda, V, 329, 1: Non de-
cent stultum verba composta, nec principem ta-
bitum mentientur.***

Legatio Judicum cur ad Joannem de Messia si-
stitute, XVI, 314, 1 et seq.; 315, 2 (*Vide JOANNES
BAPTISTA*).
3. Legio quot milites sub se contineret,
XV, 879, 2; 654, 1; XVII, 230, 2. Legio sex con-
tinet milia, XVI, 134, 2.

Legiones due prætoriane Davidis unde dicta
Ceruthi et Phelethi, XIX, 289, 2. Quod coram of-
ficiis, *ibid.* Erant Philistæ, *ibid.* Cur in Evange-
lio diemones se vocent Legio, XVI, 435, 2.

2. Legio filiomatria sub Antonino pio imperatore
unde cognominata, XII, 488, 1. Sua prece Anto-
ninus imperator pluviam impetravit, III, 435, 4;
XIX, 194, 2. Cœlitus a Deo præsidia accepit, X,
471, 2.

3. Legio Thibaerorum martyrum, duce S. Mau-
ritio, cur Maximiano imperatori non resisterit, IV,
420, 1.

LEGIS DOCTOR. Legis doctor rogat Christum
de mandato magno legis, et quorsum, XV, 483, 1.

LEGISLATOR. Legislatores primi qui, Job,
186, 2. Legislatores prisci ethices amantes fuere,
IX, 3, 2 et seq. Fingebant se cum diis colloqui, V,
494, 1. Et calo leges se accepisse fixerunt, I,
599, 2 et seqq.; X, 334, 1. *Varii variorum legis-
latores qui faciunt, II, 154, 2.*

LEGISPERITUS. Legisperitus a Christo quan-
tum quid ad salutem habendam eum facere ope-
rat, quo animo ad eum accesserit, XVI, 150, 2.
Cum primo animo tentandi accessisset, auditio Do-
mini responso, hunc mutavit, *i.e.*

LEGITIMA. Legitima filia jure et ex lege debet
tur, VI, 368, 1.

Legitima Ecclesia Ephesi quæ dicatur, XVII
361, 1.

LEGUMEN. Legumina cur petant sibi dari tres
pernae in Babylonii regis aula, XIII, 12, 1.

LEMMA. id est assumptio, Septuaginta
cur vocent onus, XIV, 158, 1; 200, 1, 2.

LEMNIA URBS. Lemnia mulieres viros tum
suis, captivas mulieres adamantes, tum universum
genus masculinum obturabant, V, 182, 2.

LEMORES. Lemores sunt diemones minus ma-
lifici et minus validi, XV, 394, 1.

LENÆ. Lenæ cur dici possint serpentes, V,
268, 4.

LENIS, LENITAS. Lenitas in fidelibus est char-
itas, aut salem ei conjuncta, X, 453, 2: *In fide
et lenitate ipsius sanctum fecit illum, et elegit
eum ex omni carne. Est vera sanctitas, *ibid.* Le-
nitas et fidelitas simul jungendae sunt, 453, 1. Le-
nitas et sanctitas cordis ira et invidie opponuntur,
V, 435, 2: *Vita carnium, sanctus cordis, putredi-
nus, invidio. Lenitas quantopere Deo placet,*
XIX, 296, 2: *Seruum Domini non oportet litigare,
sed mansuetum esse ad omnes. Lenis animus omni-
um virtutem se reddit capace, V, 329, 1. Quantum
in ea quis proficit, tantum in cordis puritate
procrit, 105, 2: *Indute vos, sicut electi Dei, sancti
et dilecti, visceri misericordia, benignitatem, mo-
destiam, patientiam. Est dominus Spiritus sanctu-***

*XVII, 571, 1: Fratres, et si præoccupatus fuerit
homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis,
hujusmodi instruite in spiritu lenitatis. Est ea
alius corripienti necessaria, *ibid.*, et 572, 1. Lenitas
cum acrimonia miscenda, XVI, 452, 1. Lenitate
molecorum corrigitur sunt, IX, 682, 4 (*Vide MIRIS,
MANSETUDO*).*

LENOCINUM, LENONES. Lenocinium in viro
est ingenio probrum, V, 586, 2. Lenones simplices
puellas donis seducunt, 541, 2. Lenones omnem
animam ornatum dissipant, XIII, 486, 1. Lenones et
lenes superarunt omnia virginis christiana, 82, 2.
Ad lenes potius quam ad lenones dammaria op-
rantur virginis, IV, 356, 1, 2.

LENTISCUS. Lentiscus que sit arbor, XIII,
186, 2.

LEONIS. 1. **Leonis nomen.** Leonis etymologia he-
breæ, VIII, 90, 1. Leo habet apud Hebreos pro ra-
tione etatis quatuor nominum, I, 395, 1. Leo ha-
braicæ labi dicitur a corde, quia magnanimus,
XXI, 107, 2.

2. **Leonis natura et proprietates.** Varie ejus
proprietates et natura, VI, 362, 2; 468, 2. Leo ha-
bit ossa solida, V, 79, 1, 2. Habet colum osseum,

§32. 2. Interiora habet similia caninis, IX, 470, 2. Alterius tantum diebus comedit, VI, 374, 2. Quartana jugiter laborat, et hanc abstinentia superat, XIII, 559, 2. Simiam non fert, hinc ejus pastione febri liberatur, V, 102, 4. Leones plurimi in Iudea saltibus erant, XIV, 485, 2.

3º Leonis fortitudo. Leo est fortissimus animalium, mox ut natus est videt, X, 474, 2. Est rex animalium, VI, 469, 2. Fortis est et fortitudine atra eum, 16, 1. Ejus tota vis in oculis, X, 28, 2. Leo est impavidus, IX, 474, 2. Cur sit impavidus, VI, 360, 2. Leones quia impavidi, clausi oculi in venabula et enses irruunt, IV, 547, 2. Seurus præda sua leo vescitur, contemnit omnes hostes, VI, 362, 1.

4º Leo quam sit terribilis et rapax, VI, 155, 2. Maxime dum famet, 374, 2. Suo rugitu omnia animalia terrefacit, 46, 1; 377, 4. Leo rugitus, semel cum famet, et prædam videt, dein cum eum caput, VI, 377, 4; XIII, 559, 1. Leo rugitus suu primo percellit pecora et homines, antequam eos prædat, XI, 426, 2. Sepe integras provincias vastat, et in senecta in homines grassatur, VI, 16, 2. Ejus rapacitas, 377, 2. Ambit prædam vivam, XIII, 81, 2. Insidiatur onagro, Job, 735, 1. Onagros insectatur, IX, 399, 2. Ejus venatio et fuga, X, 28, 2. Quomodo fuga se subducit, VI, 362, 1; 469, 1. Pedibus valet, 375, 2. Est gulosus, et ita se infaret, ut ad triduum non esuriat; ejus halius ex ingluvie gravis est, XIII, 559, 4, 2. Dilaceratam prædam catulus suis dividit, XIV, 185, 1. Præ rabi emitor, et mortem gemit, ejus rugitus est necis prenundius, VI, 16, 2.

5º Leo quibus rebus terreatur, XIII, 81, 2. Mactum gallum, VI, 469, 2; 470, 1, 4. Hominem timet, et ab hominibus domatur, IX, 477, 2; XX, 151, 1. Leones timent rotarum orbes circumactos, et currus inanis, ac crista cantusque gallinaceos, XII, 640, 4. Quomodo iras et fremitus exuant, I, 395, 2.

6º Leonis generositas et vigilans. Leones sunt magnanimi et vigilans, XII, 639, 2. Leo oculi apertus semper excutat, XIV, 408, 1. Cæterorum animalium consortium designatur, VI, 352, 1. Leones solitarii incedunt, XII, 640, 4. Leonis generosus in cœssus, VI, 467, 2. Prostratis percit, V, 446, 1; 640, 4. Humiliari se parcit, IX, 471, 4. Humilitate, beneficis, et sanctitati delimitur, IX, 684, 2; X, 47, 2. Leo naturaliter homini non nocet nisi in casibus, et que rei hujus sit ratio, XIII, 81, 1, 2. Non irascitur, nisi stimuletur, VI, 46, 1. Cum senescit melior est, IX, 474, 2.

7º Leonis catulus. Cum primum in lucem eduntur, curvos habent unguis, XI, 331, 1. Leonis catulus triduo dormit, I, 396, 1. Leunculorum dentes acuti et firmi sunt, XIII, 85, 2. A teneris natura sua feruntur ad prædam, XII, 640, 2. Latrante stomacho rugunt, IV, 425, 2. Leunculus magis rugit ad prædam quam leo grandævus, VI, 15, 1; 45, 2. Est

magis impavidus, 361, 2. Catuli leonum audacie res sunt et ferociores, cur, XIII, 360, 4. Eorum edendi rabies, ibid., 559, 1, 2.

8º Leones sanctis viris paruerunt, et sanctis aliando serverunt, VI, 313, 1; X, 483, 2. Leones excavaverunt sepulcrum S. Pauli primo eremiti, X, 279, 1; XI, 267, 2. Leones quam placidose S. Sabae exhibuerint, XIV, 538, 1, 2. Leonis grati exemplum, XI, 106, 1, 2.

9º Leo quarum rerum sit symbolum. Leo insign erat trius Iuda et Christi, IIII, 608, 2. Per leones Salomonis solium stipantes quinque mystice intelligent, IV, 347, 2. Leoni comparatur Judas Macabaeus, cur, 425, 2. Leonis facies in rotis curvis Cherubim, quid aliteram et allegorice significat, XII, 508, 4, 2.

Leo vocatur Christus, XI, 214, 2. Leo symbolum est Christi, XXI, 107, 2 et seqq. Ejus proprietates Christo adaptantur, 407, 2; 423, 1. Leoni comparatur Christus evangelizans per se et per Apostolos, XIII, 437, 2. Leo S. Marci est symbolum, XV, 12, 2. Leo cur dicatur altare, XII, 326, 1, 2.

Leo symbolum est fortitudinis, XII, 505, 2; XXI, 294, 1. Est symbolum Dei fortitudinis et potestie, XI, 108, 1; Job, 265, 2. Leonis et justi amplitudine, VI, 362, 1 et seq.

Leo symbolum est vigilans, X, 474, 2; XII, 504, 2; XXI, 65, 1. Leones creduti nunquam dormire, hinc ante valvas templorum velut vigiles custodes pingebantur, XI, 331, 4.

Leo symbolum est superbias ferocitatis, XXI, 254, 2. Item saevitie et cladis, XI, 299, 2. Item ira et vindicta, 295, 1. Leo Ægyptius symbolum hominis terribilis, XII, 46, 1. Est etiam symbolum rapacis et tyranni, XIV, 400, 1; 258, 2. Lemur mystico sensu sunt filii, id est reges Jerusalem quasi leane, XII, 639, 1. Leo quo Paulus liberatum se dicit, fuit Nero, XIX, 316, 1. Symbolum est peccati, IX, 563, 1; X, 27, 2 et seq. Item lingua praesertim maledicis, X, 59, 2; 60, 1 et seq.; XX, 150, 2. Item impiorum, IX, 91, 1. Ejus proprietates diabolo accommodantur, XX, 392, 4 et seqq.

Leonis catulum ne alas proverbiū, non esse fondamentum que rem publicam opprimat, docet, XII, 640, 2. Leo mortuus cane vivo deterior quid significet, VII, 310, 2.

LEO (S.) MAGNUS PAPA I. S. Leo Magnus electus in summum pontificem exhortauit, XI, 212, 2. Gensericum Vandalarum regum rugavit ut templo abstineret, XXI, 317, 2. Eufemius Geneseric et Attile compescuit, Job, 342, 1. Intrepide Attile Honorum regi restituit, VI, 363, 2. Sua discendi facunda Attilam compescuit, non Romam vastaret, V, 320, 2.

S. Leo præcipuus antagonista fuit Euthyphoris hereticis, XIV, 371, 2. Hereticos docet cavendos quasi serpentes, XIX, 399.

S. Leo in Concilio Chalcedonensi vocatus est notifex universalis Ecclesie, XIX, 160, 4. Dictus est ecumenicus, XXI, 263, 1.

S. Leo a S. Petro auditiv, ne temere illi manum imponeret, XIX, 249, 1. Ab eo petitio ratio impositionis manuum, XVII, 161, 1. S. Leonis impositionis manuum culpa quare non sibi dimissa, XIV, 393, 1.

LEO III PAPA. Leo III pontifex inimicus suis ad necem postulatis vitam impetravit, X, 481.

LEO IV PAPA. Leo IV Pontifex a pestifero serpente per publicas litanias liberavit, V, 205, 1.

LEO IX PAPA. Leo IX Christum meruit hospitius suscipe et in leprosi specie Christum in lecto suo collocavit, IX, 257, 1; XI, 302, 2; XIX, 214, 1.

LEO I IMPATOR. Leo I imperator in pauperes fuit munificus, XII, 633, 4.

LEO ISAUROS. Leo Isaurus iconoclasti auctor et propagulator, saevas Deo penas dedit, XII, 641, 2.

LEO JUNIOR. Copronymi filius. Leo junior in sanctas imagines grassatus ferale mortuus extinxit se, XII, 644, 2.

LEO ABABUS. Leo abbas in captivis redimendis ut fervens, XII, 265, 2. Quomodo se regere fore predixerit, XVI, 26, 2.

LEO HEBRAEUS. Leonis Hebrei Tigurina versio a Vatabio usurpat, XVIII, 33, 2.

LEO CASTRIUS. Leo Castrius fuit in Issiam scribit, XI, 100, 1. Eum totum ad Christum torquet, ut in Iudeos extortus, 64, 2.

LEO PICTAVIENSIS. Leo Pictavensis societas blasphemantis mors, XI, 466, 1.

LEOCADIA (S.). S. Leocadia virgo et martyr Hispaniensis post mortem S. Ildefonso episcopo apparuit, XI, 381, 1.

LEOCRITUS. Leocritus victor clypeum suum Jovi liberatori dedicavit, II, 365, 2.

LEODIENSES. Leodienses Dal, id est diabolum, etiam amicissimos suos nominant, XI, 397, 2.

LEONARDUS (S.). S. Leonardus captivo cuidam in columba specie apparuit, XI, 705, 2.

LEONIDAS. Leonidas Lacedæmonum regis annus ingens, VI, 362, 2. Leonidas cum trecentis numeris Xerxis copias occidit, IV, 426, 1. Vincendo occubente inluitu quo fugiendo vitium servare, IV, 436, 2; VIII, 95, 2. Interrogatus a variis quid responderit, IV, 456, 2. Leonidas insignis bellis vox, I, 395, 2; 355, 1; II, 188, 4.

LEONTIUS episcopus. Leontius Tripolis Lydia episcopus quomodo honorem episcopalem defen derit apud Eusebius, Constanti imperator uxori, XI, 392, 1. Intrepide Eusebius restituit, eique adulari noluit, II, 277, 2.

LEONTIUS abbas. Leontius abbas videt angelum altari astante, XXI, 188, 2.

LEOPARDUS. Leopardi unde nascantur, XII, 86, 2.

LEPRA. 4º **Lepra qualis sit morbus,** XVI, 232, 2. Lepra Iudeorum qualis fuerit, II, 81, 1. Sepo fuit morbus, sive vilium naturale, sepo etiam ex spe-

ciali Dei providentia Iudeis immisso, ibid. Fuit dissimilis, et alia a nostra, ibid., 2. Fuit lepra Graecorum similis, ibid. Non fuit unus morbus, sed varius, 82, 1. Prima species lepra est impatiens, unde oritur ejusque signa, 82, 2. Secunda est lepra recurrentis, 83, 1. Tertia, lepra inolita, 83, 2. Quarta, lepra mundissima, et quemad haec sit, 84, 1. Quinta, lepra barbae et capituli, 84, 2. Sexta est in calvito, 86, 1. Septima est vestum vel domus, 87, 1. Et qualis haco lepra, 94, 2. Lepra obnoxia est Iudea et Ægyptus, XVI, 232, 2. Erat apud Iudeos summa immunitudin, 234, 1.

2º Lepra signa et characteres. Lepra sexdecim aquivoca, alia sex univoca et propria, XVI, 23, 2. Lepra quomodo medici exponent, II, 83, 1. Lepra gravis et contagiosa sit morbus, XV, 219, 2. Inventata et perfecta est incurabilis, XVI, 233, 1. Quedam tamen ejus remeda, XV, 219, 2. De ea iudicare poterat quis sacerdos, XV, 673, 2.

3º Lepra sepe peccati pena. Lepra apud Iudeos erat sepe pena peccati inflata ob superbum, murmurationem et rebellionem, II, 81, 1; 486, 2; XI, 629, 2. Lepra Ozias rex cur percussus sit, XI, 464, 1, 2.

4º Lepra spiritualis. Lepra discurrens in cœlo quid tropologe significet, I, 84, 1. Lepra domus spiritualiter est malum regimen in domo, II, 88, 2; 94, 2.

LEPROSUS. 1º Leprosis quinque precepta data II, 86, 4. Quare Deus voluerit eos degere extra casta, ibid., 2. Leprosi in civitatis habitat non poterant, immo urbes et castella ingredi vabantur, XV, 219, 1; XVI, 232, 2. Eorum tactus inficiebat, XV, 220, 1.

Leprosi cur hodie mendicato pane vescantur, II, 86, 2. De hac ex exemplum, ibid.

2º De ritu sacrificii in emundatione leprosi offerto solito, II, 91, 1, 2 et seq. In eo passus significabit Christum et justum quinque de causis 92, 1. Leprosus typus est peccatoris, mundatio utrueque fit sanguine, XX, 250, 2. Aspergillum leprosi quale erat, II, 92, 1. Quid ad literam, et symbolicum significari, 92, 2. Quid allegorice, ibid. Quid tropologic, ibid. Leprosus aspergabatur sepius, et quare, 93, 1. Loto vestimentorum leprosi quid sit tropologic, ibid. Oleum inuncto in rita mundationis leprosi quid significari, 94, 1. Aquæ vive quales in hoc ritu adhibeatur, 92, 1. Sacrificium agni et ovis anniciale pro leproso perfectionem sacrifici Christi significat, 94, 1.

3º Leprosus a Christo curatus ubi cura es fuerit, XV, 219, 2. Quomodo eum admirari, 219, 2 et seq. Credidit eum esse Deum, ibid. Cur a Christo si tactus, 220, 1.

4º Leprosus decem evangelici cur a Christo long stant, XVI, 232, 2. Cur alii voce clament, 233, 2. Cur ad sacerdotess militant, ibid. Inter cunctum ad illos curati sunt, 234, 1. Eorum ingratitudo, ibid., 2.

LEPUS. 1^a Unde vox *lepus* derivetur, VI, 459, 1. Leporis natura describitur, *ibid.* An habeat sexum utrumque, II, 62, 2. *Eius fecunditas*, VI, 458, 1. *Lepus sapiens* est ut fugiat canes, 459, 1. *Lepus* est animal immunum lego *Moysis*, et quare, II, 62, 2.

2^a *Lepus* quid nos doceat, VI, 461, 2 et seq. Est typus *oeconomie* bonique patrii et matris familiæ, 462, 2. Item doctorum, 463, 1. Item humilium, 464, 2. Item Christi, 465, 1. Significat etiam aediam, II, 63, 1. *Lepus* est etiam symbolum cœli auriatis, IX, 340, 4.

LETHARGIA. Lethargus morbus ex torpe sciquer, VI, 22, 1. Obivisione inducit, XII, 35, 1, 2.

LTH. Lethe fluvius quis, VIII, 607, 1, 2. Lethe fluvius apud inferos a poëtis fingitur, IX, 12, 1. Lethe fluvius unde dicatur, at ejus aquarum vis, XII, 35, 1. Lethe calvionem præteriorum inducit, IX, 339, 1.

Lethe carcer apud Persas, XII, 384, 4.

LETHUM. Lethe-tlyna, VII, 314, 1 (*Vide Mons.*)

LECCA. longe contaret tria miliaria Italica, XVI, 5, 1.

LEUDASTES. Leudastes sanctos affigens quando a Deo panitus, XI, 22, 1.

LEVANA. Levana deinde Romani quo sit, VII, 607, 1.

LEVANE. Levare per catachresin idem est quod offere, XII, 840, 2. *Levare animam* est suspirare, 178, 1. *Levare animam* accipit aliquando pro purare, XII, 616, 2; 617, 2; 761, 1. Item pro ostendere potentiam et auxilium, 616, 2. *Levare manus* habitus est orantis, XIX, 201, 2.

LEVI. 1^a *Levi patriarcha.* Levi quid sit etymon, et unde sic dicitur, V, 35, 1; X, 456, 4. Levi quot annis Josepho supervixerit, I, 484, 1. Quot anni ante Moysen natum sit mortuus, *ibid.* Levi beneficio, I, 393, 4; II, 537, 1. Levi quidam fuit prophetus Christi, XIV, 513, 2. Levi decimatus est antiquatus natus, XIX, 414, 2. Quomodo fuit in lumbis Abraham, *ibid.*

2^a *Levi familia et tribus.* Levi ejusque posterorum ex omnibus Jacob posteris Deus sibi sacerdotes et ministros elegit, X, 171, 2. Levi tribus patrem in Chanaan non habuit, 449, 2; 463, 1, 2. Levi tribus non habebat sortem in terra, sed tamen portauit in civitate, XII, 862, 2. Levi tribus an numerata in duodecim geminis rationalis, I, 680, 2. Levi familia cur in morte Christi plangere debuerit, XIV, 514, 1.

LEVIATHAN. Leviathan quid, Job, 82, 1; 766, 2; 783, 2. Leviathan est balena, cur, XI, 384, 4. Leviathan est squamus munitus, et typus demonis et Antichristi, Job, 757, 2; 775, 1. A solo Christo Leviathan sumptus pro diabolo domari potest, 770, 2.

LEVITÆ. 1^a Levitæ qui diceruntur, II, 1. Levitæ adoraverint vitulum, I, 727, 2. Non murmurant contra Moysen, XIX, 383, 2. Ob zelum me-

reverunt sacerdotium, I, 729, 1. Eorum zelus, II, 327, 2. Quomodo patres et matres occiderint, *ibid.* Zeli hujus merces, II, 528, 1. Cur tribui eorum datum sacerdotium, 294, 2.

2^a Ritus et ordo consacrationis eorum, II, 228, 1. Quid tropologice significet quod eorum capilli radebantur, *ibid.* Consecratabat eos Aaron, non Moysæ, *ibid.*

3^a Levitarum ministeria. Levitæ omnes ministerio pontifici addicti fuero, X, 463, 1. Sacerdotibus ministrabant, XVI, 551, 2. Habetabant templi caram et custodiam, XVII, 124, 1, 2. Levites in tabernaculo quasi milites in castri excubantibus, XIII, 341, 1; XIX, 190, 2. His addidit David onus psalmodi, II, 210, 1. Celebrant magnificientiam Dei remansendo omnia que Deus pro Hebreis gessit in Egypto et Chanaan, IV, 261, 2. Per dispensationem Dei sacrificant, 185, 1, 2. Quo tempore anno tabernaculo serviebant, II, 203, 1. Quando Sancta ingredi poterant, 209, 1. Quomodo velum deponebant, *ibid.* et seq. Erant milites Dei et templi, *ibid.*, 1. Incedebant in medio castrorum in deserto, 201, 2. Significabant etiam Novi Testamenti diaconi, 204, 2. Eorum ministeria quomodo in deserto dispergit, 205, 2 et seq.

4^a Levitarum sors quomodo erat Deus, II, 188, 1; X, 463, 1. Quia dicati Deo, ceteri erant honoratores, X, 456, 1. Terram possidere non poterant, sed tantum ex ea fructuum decimas acciperent, IV, 253, 2. Nullam terrae portionem possidentes, typus sanctorum clericorum a negotiis secularibus se abstinentium, XIX, 283, 2. Levites quoque haberent agros et praedia, XII, 238, 1. His quomodo attributa suburbana pro pecoribus suis, II, 378, 2 et seq. Eorum suburbana vendi poterant in eadem familia et tribu, XII, 238, 1. Levite possessiones habere poterant extra Judeam, XVII, 139, 2. Decimorum decimorum pontifici et sacerdotibus dabant, II, 188, 1; IV, 253, 2.

4^b *Levitæ cur non numerentur in principio Numerorum*, II, 196, 1, 4. Eorum in deserti numerus, 206, 1. Levite bis numerati tempore Davidis, a diversa astate incipiendi, IV, 229, 1.

5^a Levitæ multo sub Manasse et Achaz adoravunt idola in gradu suo excedente, XII, 833, 1. Levite multo ad Christum conversi sunt sancti, XIII, 592, 1. In Abraham se subjecere Christo XIX, 414, 2.

LEVITAS, LEVIS. 1^a *Quid sit levites.* Levitas venit denotatur, VI, 270, 2: *Nubes, et ventus, et pluvia non sequentes, vir gloriatus, et promissa non complens.* Levia verba et opera signum sunt animi levis, XIV, 311, 1: *Nugas, qui a lege recesserunt, congregabo, quia ex te erant, ut non ultra habeas super eis opprobrium.* Levies sunt bicorones, IX, 104, 1: *Vix duplicit corde, et levis sceleris, et manus maleficiens.* Levitas magis cavedeva quam austeritas, Job, 582, 2: *Si quando ridebam*

ad eos, non credebat, et lux vultus mei non cædebat in terram.

2^a *Levitatis damna*, V, 417, 2: *Ritus dolere miscerbit, et extrema gaudi lucus occupat.* Ea majoribus vitiis aditum patofacit, *ibid.* Levitas mater est inconstans, XX, 44, 1. *Vir duplex animo inconstans est in omnibus vitiis suis.* Hesitationem part in oratione, *ibid.* Levitas mentis Religiosa quam sit noxia, V, 133, 2. Levitas animi in causa est ut promissa sua sponsor non implet, VI, 270, 2.

LEVITICUS. Leviticus qualis sit liber, II, 1, 4. Tres partes habet, 2, 1. A Deo est dictatus in monte Sina, *ibid.* Quo anno mundi dictatus, 2, 1. Quinan in eum scruperint, 2, 2.

LEX. I. **VARIUS SIT LEGIS ACCEPTIONES IN SCRIPTURA.** — *Lex vox unde derivetur*, V, 471, 2. *Lex dicitur a ligando quo nomine liget hominem*, IV, 298, 2. *Lex quid sit*, II, 454, 1. *Lex saepe similitudin pro modo, norma et regula*, VI, 368, 1. *Non proportione legitima hereditatis*, 368, 1. *Leges, iudicis, iudiciorum* et *legis* distinguuntur, XI, 356, 2. *Lex exactus intellectus et rationis qui illam imponit*, Job, 687, 2. *Lex omnis non est enibet per se clara et perspicua*, V, 171, 2. *Lex peccati quid sit*, XVIII, 29, 1; 130, 1. *Lez peccati et membrorum eadem est*, 126, 2. *Lex mentis, lex dei*, idem est apud Paulum quod gratia et Spiritus, XVIII, 29, 1. *Leges tum veteres, tum Christianorum, sunt velut funiculi Adam*, XIII, 430, 1.

II. **LEX DIVINA NATURALIS.** Lex aeterna in Deo quid sit, XII, 318, 1. Non fuit ante mundum a Deo creata, V, 221, 2. *Dominus possedit me in initio vitarum suarum quidquid facere a principio* Lex creatæ est participatio legis incretae, V, 172, 2: *Quia mandatum lucernast, et eius lux et vita incorporeo disciplina.* Lex naturæ in conscientia scripta est, XX, 111, 2: *Si autem personas accipitis, peccatum operamini, restituget a lege quaevis transgressio.* Lex naturæ omnibus a Deo initia velut fons est, V, 142, 2: *Bibe aquam de cisterne tuo, et fluenter pulsi est.* Lex naturalis et moralis est fons sapientiae, IX, 58, 2: *Fons sapientie verbum Dei in excelsum.* Per legem naturalium an si sit salvus Gentiles probi, XVIII, 63, 4: *Cum enim Gentes, quae legem non habent, naturaliter ea quae legem sunt, ipsi sibi sunt ex.*

In lege naturæ cur Deus nequeat disponere, XIII, 281, 1, 2. Lex Decalogi cur sit indispensabilis, Psalm. II, 329, 1: *Mandasti justitiam testimonia tua, et veritatem tuam nimis.* Lex positiva in necessitate legi naturæ credit, XV, 300, 1: *At ille Jesus dicit eis: Non legis ita fecerit David, quando esurivit, et qui cum eo erant?* Quomodo intravit in domum Dei, et peccator terram ingredienti dubius viis, Levitas magis cavedeva quam austeritas, Job, 582, 2: *Si quando ridebam*

proximi legi divine contraria iubent non est perendum, XV, 488, 1.

III. **LEX DIVINA POSITIVA.** — *(Que sequuntur intelligi maxime debent de parte morali legis divina positiva; et tam legi mosiacæ, quam legi christiana sub eo respectu considerante convenient.)*

4^a *Lex Dei quodquid modo in Scriptura vocetur Lex Dei multis modis in Scriptura nominatur, I, 29, 1; Psalm. I, 106, 1; Lex Domini immaculata concordans omnia: testimonium Domini fidei, sapientiam præstans parvulis. Legis divina nomine diversa, Psalm. I, 310, 1, 2. Vocatur disciplina et hereditas, cor, IX, 481, 2: Addidit illis disciplinam, et legem vita hereditatis illis; testamentum eternum constituit cum illis, et justitiam et iudicium suum ostendit illis. Quare vocem scientia vestra et disciplina, X, 455, 1: Et dedit illi coram praeccepta, et legem vita et disciplina, docere Jacob testamentum suum, et iudicium sua Israel. Cur vocetur jugum, X, 507, 1: Et collum vestrum subiecte iugo, et suscipiat anima vestra disciplinam; in proximo est enim invenire eam. Lex Dei dicitur argentum et vinum, XI, 115, 1, 2: Argentum tuum versus est in scortum; vinum tuum mistum est aqua, XIV, 338, 2. Lex Dei sapere per iudicium significatur, XIII, 580, 2: Qui convertitis in absinthium iudicium, et justitiam in terra reuinquis, Leges Dei mirabiles in sensu mystico quamnam sint, Psalm. II, 327, 1: Mirabilitate testimonia significatur, et ideo scrutata est ea anima mea. Per mensam representantur, VI, 476, 1.*

2^b *Legis divina excellentia et encomia.* Legis divina sex encomia, Psalm. I, 105, 2 et seq. Lex Dei quid sit, Job, 477, 2: *Suscipe ex ore illius legem, et pone sermones ejus in corde tuo.* Est a Deo, et justo praecipit, XX, 109, 3. *Lex Dei multiplex et una, 264, 2: Ultimam Deus loqueretur tecum, et apertebo tabuam tuam.* Ut ostenderet tibi secreta sapientie, et quod multiplex esset lex ejus, et intelligentes quod multo minora exigari ab eo, quam meretur iniquitas tuo. Quantum Dei bonus sit, V, 184, 1; IX, 481, 2. Inter omnia Dei dona summa est, V, 104, 2: *Audite, filii, disciplinam patris, et attendite ut sciatis prudentiam.* Donum bonum tribuum vobis, legem meam ne derelinquistis. Omne bonum virtutem et honestatem continet, V, 184, 2. *Lez ut memoriale Dei est, IX, 652, 2 et seq.: Memoria mea in generationes seculorum.* Haec non est erubescenda, sed gloriosa, X, 364, 1: *Ne pro his omnibus confundaris... De lege Altissimi et testamento.* Legis potentia, IX, 262, 2. Lex quomodo sit justo superior, V, 469, 1: *Semita vita super eruditum, ut declinet de inferno novissimo.* Lex est objectum charitatis, quia charitas inclinat hominem ut legem intueatur, XVIII, 223, 2: *Plenitudo ergo legis est dilectio.*

3^c *Lex divina amanda, exploranda et observanda.* Legis divina amor qualis esse debeat, Psalm. II, 312, 1. In ore, in voluntate, in intelligentia

gentia et memoria, ac per hoc in omnibus partibus animas est habenda, *ibid.* In tabis meis prouertici omnia iudicia ortis tuis. In via testimoniiorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus iudicatis. In mandatis tuis exercebor, et considerabilis erias tuas. In iustificationibus tuis meditabor, non obliviscar sermone tuos. Lex Dei in corde scribenda, *Job*, 44, 1. Legi Dei sedes est cor justi, *Psalmi*, 1, 10, 4: In lege Domini voluntas ejus, et in lege eis meditabitur die et nocte. Lex Dei in anulis, bullis et laminis describenda, XII, 137, 2. Lex identem animo volvenda et revolvenda, X, 292, 2. Noctu et mane memoranda, V, 169, 2 seq.: Lige a (praecepta) in corde tuo jugiter, et circunda gutturi tuo. Cum umbribus, graditatem tecum; cum dormitoris, custodiatur te; et evigilans loquere cum eis. Legis consideratio quo bona pariat, *Psalm. II*, 323, 2. Quomodo dixerit legem tuam, Domine; tota die meditatio mea est. Ipsa in omnibus agendis est consulenda, X, 166, 1: Homo sensatus credit legi Dei, et te illi fidelis. In futuris dubiosis rebus consulenda est, 196, 2: Sine mendacio consummabitur verbum legis, et sapientia in ore fideli complanabitur. Lex Dei diligenter quaerenda et servanda, *Job*, 68, 1. Quomodo Deus ipse legum suam revelat, *ibid.* 3. De ore sacerdotum suscipienda, et in corde reponenda est, 479, 1. Custodienda est ut pupilla, V, 184, 2: Fili, serva mandata mea, et vives, et legem meam quasi pupillam oculi mei. Tres ob causas est custodienda, VI, 23, 2: Qui custodit mandatum, custodit animam suam; qui autem negligit viam suam, morietur ob eum. Lex tradita auctor obligat ad scripta, *XVIII*, 352, 1: Laudo auem vos, fratres, quod per omnia mei memores estis; et sic ut tradi vobis, praecepta mea tenatis. Leges quaedam divinam obligant tantum sub veniali, 540, 1. Lex tota servanda, non una pars ejus, *XXI*, 111, 2 et seq.: Quidcumque autem iudicat legem servarunt, offendunt autem in uno, facta est omnium reus. Legem unam violans, quomodo haec omnium reus, *IIII*, 2, 412, 1, 2-143, 1, 2; 114, 1.

*De Legi Dei observante commoda et fructus
Primo. Lex lux est, XII, 149, 1, 2: *Convertebamur
Jacob, et apprehendens eam [legem], ambitu per viam
ad splendorem ejus contra lumen ejus. Luciferum
est, lux et via vita, V, 170, 1, 2; 12, 14: Mandato
tum lucernarum est, et lex lux, et via vita irregulata
disciplina. Hominem dirigunt in omni actione, 184, 2.
Caro vocatur via, VI, 23, 2. Est velut obstruens
441, 1. Est liberum hominis vita, 23, 4: *qui custodit
mandatum, custodit animam suam.***

Secundo. Legis observatio veram parit sapientiam et intelligentiam, IN. 565, 1: Qui custodit justitiam, continet sensum ejus. Consummatio timoris Dei, sapientia et sensus. Est sapientia fenestra, 42, 1, 2: Beatus vir... qui respici per fenestras illius (sapientie), et in januas illius mundiorum. Ejus observatio, timor Dei et sapientia minima.

inter se connexa sunt. 84. 4: Fili cœcupiscens sapientiam, conserva justitiam; et Deus præbebit illam tibi. Sapientia enim et disciplina, timor domini et pietas, habent ordinem istud. Hinc

*mini. Quem iuter se habent orationem, vta. Im-
sepe pro eodem sumuntur et confunduntur, ibid.*

Quarto. Lex Dei est thesaurus desiderabilis, VI, 118, 1; *Thesaurus desiderabilis, et oculum in habitatione justi, et imprudenter homo dissipabit illud.* Eius custodia dicit, X, 73, 1; *Ponit thesaurum tuum in praetextis Altissimi, et proderit tibi magis quam aurum.* Reficit aueman, Job, 478, 1.
Quinto. Legis observatio referunt motus inordinatus, eosque componit, IX, 568, 1. Sinceris causa salutis hypercritis et pravaractoribus caus perditionis, X, 158, 1: *Qui querit legem, replicitur ab ea; et qui insidioso agit, scandalizabiliter in ea.*

5. Legis observantia possititas et facilius.
Leges suas Deus viribus hominum attemperat.
*Iob, 6:8, 1: Ecce Deus excelsus in fortitudine sua
et nullus et similis in legislatoribus.* Possimus legem cum gratia Dei perficeremus. XX, 112. 2. Legi peccatorum dura et gravis est, sed iam justificatio-
citis, IX, 159. 1. Practicando discit. x, 567. 2. Legi-
gis ad observantiam quatuor a Domino petenda
scilicet, desiderium legis observandi; deinde lo-
men ad eam intelligendam; tertio, gratia ad eam
implendam; postea vero contrariorum remo-
*Psalm, II, 313, 4, 2: Legem pone mihi, Domine
viam justificationis tuarum, et exquiram can-
soper, etc.* Legis divine observantiam que impedi-
tum est; priuam impedimentum, mors animae
*Psalm, II, 312, 2: Retribui seruo tuo, viscera mea
et custodiam sermones tuos;* secundum, sibi pas-
siones animi que faciunt ut homo non recte jud-

cat, *ibid.*: *Revela oculos nros, et considerabo numerum rabbita de lege tua; tertium, est terrena peregrinatio tuu, *ibid.*: *Incau ego sum in terra, non abscondar a me mandata tua; quartum, impedimentum ex imperficitu, 313, 1: *Concepit anima mea desiderare justificationes tuas in omni tempore, quintum et omnium maximum superbia est, ibid.* Tempore, *ibid.*: *Increpat superbos, maledicti qui declinanti a se misi tuis. Lez Dei qualis sit impius et justus, scilicet impius dirissimum jugum, postea vero jugum suavisissimum et onus leve, Psalm, 14, 1, 15: *biram pinus vincula coruam, et profriciantur a nobis iugum ipsumrum.* Legem ponunt prii per eorū impietutē, corde, XIV, 569, 2: *Si notueritis audire si notueritis populi easper cor, ut dedit gloriam****

6o Ieuis Dei transgressorum pagna et supplicium

Lex Domini quibus modis solvitur, Psalm, I, 9, 12: **B**eatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilientis non sedxit. Eam violantes laudent et amant impi; at eam castigantes contra impios velant et succenduntur, VI, 366, 2, 2: **Q**ui derelinquunt legem, laudent impium; qui custodiunt, succenduntur contra eum. Legem quomodo detractor judicet, XX, 187, 1: **Q**ui detrahit fratrem, qui judicat fratrem suum, detrahit legi, et judicial legem. Legem non audiens audiri est. Non meretur, VI, 369, 2: **Q**ui declinat aures suas ne audiatur legem, oratio ejus erit execrabilis. Eam contempnentes mortem incurant, 23, 2: **Q**ui custodit mandatum, custodit animam suam; qui autem negligit viam suam, mortificabitur. Eam spernentes, se obnoxiam iudicio facit, V, 388, 2; 389, 1: **Q**ui detrahit alienum rei, ipsse se in futurum obliquit; qui autem timet preceptum, in paces versabitur. Lex Domini in die iudicij peccatorem coegerat, XIV, 282, 2 et seq.: **E**t erit in tempore illo: Serubilor Jeruzalem in lucernis; et visitabo super viros decaeos in facibus suis, qui dicunt in cordibus suis: Non faciet bene Dominus, et non faciet male.

IV. LEX MOSAICA. 1° *Quomodo in Scriptura vocetur.* Lex cur vocetur nomine testamenti, IX, 35, 2; X, 51, 4; 455, 2; XVIII, 53, t; XIX, 434, 1. Sepe vocatur testimonium, XV, 22, 1. Hebreos dicunt doctrina, XVIII, 72, 2. Vocatur hereditas tribus de caesis, II, 526, 1, 2. Lex mosaica cur vocetur littera, sive scriptura, XVIII, 65, 4. Eliam Prophetae et totum Vetus Testamentum dicuntur lex, XV, 3, 2; XVIII, 393, 4. Lex incorrupta cui vocetur lex vetus, XVII, 622, 1. Lex dicta est gloria Israel, XII, 54, 1.

²⁹ Legis mosaicæ promulgatio. Lex vetus et nova edite sunt in monte, XV, 136, 1. Lex vetus quo modo latas angelis disponitibus, XVII, 179, 1. Per angelum data est Moysi, XV, 3, 2 et seqq. Per angelos est lata, et eis prævaricatoris puniti, XIX, 366, 1. Eam Spiritus sanctus ad verbū dictavit, 304, 1. Quibus ceremoniis in Sina data, I, 600, 2 et seqq. Quanta cum majestate et tremore latit sit, IX, 482, 1. Ejus promulgatio Deo fuit summa gloria, ibid. Eius promulgatio significat promulgationem legis novae, I, 602, 2. Septem in ejus promulgatione terribilia, 601, 2. De fumo, igne, fuligine, terra motibus quando lux dabatur, ibid. In medio flammæ cur sit data, Job, 353, 1. Cur data cum fuligine, tonitruo et cum motu, XIX, 505, 2; 509, 1. Quid omnia haec allegorice significant, I, 601, 2. Quomodo latas post annos CCCCCXXX post Abramum, X, 553, 2. Cur et tabiis lapides a Mose conscripta, XIII, 397, 1. Omnis lex Iudeorum latas est in monte Sina, II, 181, 2.

3° Legis moscicæ natura et finis. Lex erat triplex, tria scilicet continebat, legem naturalem, puta De-

catalogum, leges judiciales, leges ceremoniales, XVII, 179, 4. Leges judiciales judicium vocantur; ceremoniales, testamentum; morales, disciplina, IX, 482, 1. Cur leges ceremoniales vocantur justifications, XIX, 430, 4. *Lex sancti*, fuit propter recepta ceremonialia; justa, propter judicialia; bona, propter moralia, XVIII, 121, 2. Cur spiritualis dicatur, 122, 1. Sunt ordine, tempore, loco, modo ordinatae et disposita sunt, 544, 1 et seqq.

Lex vetus data est ut dissolutos hominum mores restringeret, illos ad Christum duceret, indirecte ad abundantem deficitum, 104, 1. Ejus finis responsum tricipitum hominum, XVIII, 104, 2. Christiana non est lata, sed Judæa, XIX, 181, 2. Erat via ad Christum, XV, 6, 1. Iudeos deduxit ad Christum, XVIII, 63, 1; 104, 1; 544, 1; 547, 1; XIX, 181, 4. Christus legis est finis, XVII, 176, 1. Lex est quasi mortis, hoc per Christum mortificatum, ad alium transire licet, 118, 2. Propter transgressiones peccata est, 546, 2. Non est contra promissa Dei vitam spirituelam per Christum prouidentia, *ibid.* Non potuit irritare pactum Dei cum Abraham intutum, 543, 1. Lex Mosis est sicut pluvia matutina, XIV, 476, 1.

4. Legis Mosaiica imperfectio et impotentia. Lex Mosaiica fuit rudis et imperfecta, XV, 159, 1. Fuit velut umbra, 5, 4. Promittit terram et caducia, 5, 2. Lex velut est velut rudimentum doctrinae christianae, XVIII, 549 2. Ex ea non potest accidere nobis vivificatio, hereditas et justitia Abrahæ, 53, 1; 548, 2. Non justificat, sed iram, vindictam, peccatum et mortem operatur, XVIII, 58, 1; 104, 1; 119, 1; 424, 1; XIX, 428, 2. Hominem maledicit, XVIII, 539, 2. Non afferit fidem et gratiam qui justificatur, 516, 2. Eius sacramenta egena elementa, 532, 2. Politica tantum et exteriora attingebat, non anima, XIX, 419, 1. Ex ea justitiam quiescentem irritavit factum Christi redemptionis, XVIII, 564, 1. Eius justitias et excellencias Paulus parvus in XIX, 420, 1.

5^a Lex vetus servanda erat, et quatenus impleri

oferat. Lex vetus custodienda erat nimis, sex de causis, II, 181, 2. Ipsa exploranda et observanda,

428, 2. *Leucosia* XV. 5. 2; XVII.

Lex vetus erat onus grave, XV, 5, 2; XVII,
301, 1. Erat gravior lege nova ob quatuor rationes,
XVIII, 364, 2. Lex vetus an prorsus servatu impos-
sibilis, XVII, 304, 1. Eam impleri non posse, do-
cere blasphemum est, XVIII, 64, 2. Id possibilis

est, 540, 1. Impletur operibus et gratia Christi, non
sola fide, 53, 2; 176, 2; 223, 1; 433, 2. Nam ante
Christum Gentes totam implere non poterant, 62, 2.
Nam servitibus Deus viginti et novem bona pro-
misit, II, 477, 2 et seq.

6º Legis mosaicæ duratio et abrogatio. Legis veteris dominium, XVIII, 118, 1. Id amisit venientis

Christo, 419, 4. Data fuit solis Iudeis, erat temporaria, XV, 6, 4. Obligavit usque ad Christum, III, 613, 2. Non semper duratura dicitur contra Iudeos, XII, 23, 1. Ejus abolitionem fore an dixerit S. Stephanus, XVII, 167, 2. Ejus abrogatio in transfiguratione Christi representatur, XV, 389, 2. Lex in Ierusalem quomodo esse desierit, XII, 374, 1. Ex ergo ius Iudei ita nos eduxit, ut e profundo quadam facu, XIV, 461, 2. Lex ceremonialis abrogata est, et obligato in dicto in Pentecoste, XV, 287, 2; XVIII, 230, 2; 529, 2. At non moralis et naturalis, XVIII, 532, 1; 512, 1. Lex de suffocatione et sanguine usus est abolita, XVI, 303, 1. Lex Mosi post Christi ascensum ut honesta et religiosa adiutio observari poterat, non tamen obligavit, XVII, 381, 1. Eam cur Paulus deprimeret, 381, 1. Lex vetus quoniam dicatur veteri, XIX, 357, 1, 2. Vetera aeterna conditione, 191, 2. Est aeterna quadrupliciter, XII, 449, 1. Lex Decalogi non desit per Christum, sed est aeterna, XIII, 532, 1. Legem veteram quo sensu Christus non venit solvere, sed adimplere, XV, 156, 1; 159, 1. Lex vetus est a Christo erecta et perfecta, V, 255, 1, 2.

V. LEX CHRISTIANA. — 1^a Quibus nominibus in Scriptura lex nova vocetur, Quare vocetur Testamentum novum, XIX, 427, 1: Hoc est Testamentum quod disponit domui Israel post dies illorum, dicit Dominus. Dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas. Lex evangelica iudicium vocatur iustitia, ouibus causa, XI, 605, 1, 2. Attende ad me, populus meus, et trahis mea, me ecclie; quia tibi a me exihi, et a judicio meum in lucem populorum requiesceris.

2^a Legis nova natura et characteres. Lex mosaiaca Christo mutata in Evangelium, XVI, 331, 1; 361, 2: Venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. Nam et Pater tales querit, qui adorant eum. Lex nova est fides novum quod Mosis sanctius dicit, XII, 331, 1. Legem perfectam attulit Christus in orbem veniens, XIV, 303, 1: Tunc reddam papuam tabernaculum electum, ut invenient omnes in nomine Domini, et serviant ei numero uno. Eius gloria unde pascit, XVIII, 433, 2: Si ministratio misericordie et damnationis litteris deformata in lapidibus, fuit in gloria, ... quoniam non viagis ministerio Spiritus erit in gloria. Lex nova ad veterem est velut anima ad corpus, X, 237, 1: Da testimonium his qui ab initio creature tua sunt, et suscita predicationes, quas locuti sunt in nomine tuo Propheta priores. Lex nova per ignem dari copta, XVII, 82, 1 et seq.: Et apparuerunt illi disperita lingua unquam igitur super singulos eorum. Legis nova, et legis veteris promulgatio typice opponitur, XIX, 506, 1. Legem novam Deus inscribit Christianorum intellectui, memoria et cordi, id est voluntati, XII, 233, 1, 2: Hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israel post

dies illorum, dicit Dominus; dabo legem meam in visceribus eorum, et in corde eorum scribam eam... Et non docebit ultra vir proximum suum, et vis fratrem suum dicens: Cognosce Dominum; omnes enim cognoscere me, a minimo eorum usque ad maximum, att dominus. Uriusque antitheses variae, XV, 3, 2 et seq.; 5, 2; 7, 4; 9, 1 et seq.; XIX, 351, 1 et seq.: Multifarum, multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis novissime in diebus istis locutus est nobis in Filio. Legis mosaica et nova sex differentes, XVI, 47, 2: Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberari, serviamus illi. In sanctitate et iustitia coram ipsis omnibus diebus nostris; 535, 1, 2: Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem. Tota consistit in charitate, XVIII, 132, 2: Multitudinum autem credentium erat cor unum et anima una. Quoniam dicitur ignea, Psalm. II, 329, 2: Ignitus eloquium tuum vehementer, et seruus tuus dilexit illud. Lex evangelica est lex gratia, XVIII, 473, 2. Lex gratiae est lex amoris, quietis et concordie, XIV, 97, 2: Et sedebit vir subtilis vitem suam et subtilis fumum suum, et non erit qui deterret. Lex alia charitatis, alia iustitiae, Psalma, 1372, 2: Quia apud te propitiatio est, et propter legem tuum sustinui te, Domine. Lex gratiae est ces imber serotinus, XIII, 609, 4: Quoniam dicatur perpendiculum, id est regula et norma omnis virtutis et perfectionis, XIV, 406, 2. Ea sancta est, et quare, XX, 467, 1: Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiae, quam post agnitionem retrorsum converti in ea quod illis traditum est, sancto mandato. Est terra sancta in quam dicuntur a Spiritu sancto, Psalm. II, 44, 1, 2: Spiritus tuus bonus deducet me in terram reclam. Est perfecta, cur, 87, 1: Qui autem perspicerit in legem perfectam libertatis, et permanenter in ea, non auditor obliviosus factus, hic beatus in facto suo erit. Est sufficiens ad salutem, nec indiget mosaica, XVIII, 517, 2. Sola ipsa notitia ad justificationem non sufficit, sed ipsa servanda est, 60, 4: Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabantur. Lex fidei et lex factorum qui differant, 76, 1: Tunc est ergo gloriantio tua? Exclusa est. Per quam legem? Factorum? Non, sed per legem fidei. Lex evangelica est lex obedientiae, ac reddit subditos flexas, 142, 1, 2: Nescitis quoniam cui exhibitis vos servos ad obedientium, servi estis ejus cui obediatis, sive peccati ad mortem, sive obedientias ad justitiam? Docet parens magistratus, 219, 2: Omnis anima potestibus sublimitoribus subtilia sit. Est item lex libertatis, XX, 87, 1: Est lux et dogma, XVIII, 606, 1. Ejus facilitas et gratia, XII, 233, 4, 2. Cur lex nova suavis sit, XV, 296, 1, 2: Volutate fumi meum super vos... Jugum enim meum suave est, et onus meum leve. Ejus pravaricantes punientur, ergo ipsa observanda est, 157, 1, 2. Ejus vel minimum mandatum violans, castigabitur, ibid., 2: Qui ergo solerit unum de mandatis

et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno calorum. Leges apostolicae et ecclesiasticae non adduntur Scriptura ut Scriptura divina, sed ut humana ex divina deducta, XXI, 413, 2: Contester enim omni audienti verba prophetica libri huius: Si quis apposuerit ad haec, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto.

3^a Legis nova duratio. Lex nova non transit, XV, 156, 2 et seq.: Amen quippe dico vobis, donec transeal calum et terra, iota unum, aut unus apex non praterliter a liege, donec omnia flant. Dupliciter est immobilia, XIX, 510, 1: Ilague regnum immobile suscipientes, habemus gratiam; per quam serviuimus placentes Deo. Lex evangelica est lex ultima, susque cultoru scolo transcripti, IX, 60, 1: Fons sapientia, verbum Dei in excelsum, ei ingressus ejus mandata eterna. Leges christianae atque quamdiu durabit, XX, 549, 2. Lex evangelica est lex ultima, eaque finita venturum est iudicium, XIV, 331, 2 (Vide EVANGELIUM).

VI. LEX HUMANA. — Lex omnis regum a lego aeterna Dei derivatur, V, 212, 1: Per me regnat, et legum conditoris justa decernuntur; 494, 1: Divinitudo in labis regis, in iudicio non errabit os eius. Leges imponere est regum et dominorum, Job, 687, 1. Leges, si sint aequae, Deus propagnat, earumque sensum contra impios tueri, VI, 155, 1. Leges sunt anima civitatis, XIV, 480, 1. Legum securitas in rectoribus commendatur, XXI, 60, 2. Leges etiam humanae debent esse vincula claritatis, XIII, 430, 1. Lex civilis non punt animum, sed tantum opus externum, XV, 165, 1. Lex humanae patitur epiklēm, non divina, III, 625, 2. Leges judiciales sunt via regiae quis secum interpretans vel corrumptens, int diverticula, V, 549, 2. Legi sue parentes principes, quia ea tenent non minus quam subdit, X, 143, 1.

Leges Gentium an in conscientia obligariunt, XVIII, 221, 1: Ideo necessitate subdit estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Legis Persarum ne quis non vocatus interius atrium regis ingrediatur, causa, IV, 375, 1, 2. LIA. Lias lipitudo oculorum qualis fuerit, I, 293, 4. An peccaverit, et substituenda pro Racheli, 293, 2. Quid haec substitutio significet, ibid.

LIBAMEN, LIBARE, LIBATIO. Libamen in omni sacrificio Iudaico adhibebatur, XIX, 445, 4. Libamen seu libato, in sacrificio quid esset, XV, 537, 2; XIX, 309, 4. Libatio erat oblatio libaninis, pura vini et olei quo sacrificia tum farrea, tum carne condebarunt, XIII, 400, 2; 487, 2. Libato vini erat ultima sacrificia pars, X, 342, 2. Libandi ritus, II, 270, 4. Libanum mensura, 270, 2. Libamen victimis dignus, quia Deo semper totum offerbatur, XIX, 309, 1. Quid haec libanina significant, et quid tropologice, II, 271, 4.

LIBANUS. 1^a Libani quid sit etymon, unde sic dictus, III, 6, 4; VIII, 60, 1; XIV, 484, 2. Libanus unde situs, VIII, 60, 1; XI, 409, 4. Libanus erat terminus Iudeas, et initium Gentium versus Aquilonem, XIV, 148, 2; 484, 1. Libanus et Antilibanus idem mons, III, 6, 4. Libanus Iudeorum dicitur, atque inde variis Hierosolymam defrabantur, XI, 455, 2. Erat Iudee principium, murus et antemurale, 466, 2. Libanus duplex, hinc in Scriptura aliquando in bonis, aliquando in malam partem accipitur, XI, 253, 2. In Libano non est transfiguratus Dominus, XV, 381, 1.

2^a Libani prouente et fertilitas, XI, 409, 1. Libanus fert vinum prastantissimum, odoratum, et vim suam diu retinet: botri et quibus id exprimitur ingens sunt, XIII, 473, 1, 2. Ipse mons situs in regione calida, frugifera et montosa, ibid. Arboribus prastantissimi abundabat, IX, 633, 1; X, 309, 1. Olim cedris abundabat, jam penes e caret, 617, 1. Libanus capitur interdum pro thure, quia thura abundans erat, 471, 1. Unde dictus est thura fructus, IX, 646, 1. Afzov, id est thus, vel arbor thurifera, ab hebreo lebana dederunt, IX, 646, 1; X, 309, 1. E Libano ligna pro templo Salomon succedit, et Zirobab et Iudei pro ejusdem restaurazione, XIV, 335, 1.

3^a Libani nomine vocatur Jerusalem et Iudea, cur, XII, 623, 2. Aliquando capitur pro Jerusalem, XII, 174, 1; XIV, 484, 1, 2. Per eum aliquando templum designatur, XIV, 484, 1, 2. Et Ecclesia assimilatur, XI, 409, 1; IX, 646, 1; X, 309, 1. Cur Gentes significet, ibid. In Libano sedere est operum restaurare, XII, 177, 1, 2.

LIBELLA. Libella seu perpendiculari cur architecti utantur, XIV, 369, 4.

LIBELLUS REPUDII. Libellus repudii Iudeis permisus erat; is solvebat matrimonium, IX, 692, 1; X, 368, 4. Libellus repudii permisus tandem fuit a Moyse, non praeceptus, XV, 420, 4, 2. Per eum aliam uxorem ducere licet, ibid.

LIBER. Liber unde sic dictus, IV, 522, 4. Liber cur dicitur sit repertor vini, VI, 486, 4.

LIBER. 1^a Libri vero quotuplexi sensu ab Hebreis accepta. Liber Hebreis idem etiam sonat quod catalogus, I, 125, 1; XV, 53, 1. Quis sit liber generationis Iesu Christi, 53, 2.

2^a Librorum forma apud Hebreos et veteres quae esset. Libri Hebreorum quales essent, VI, 250, 1, 2. Libri veterum pellici erant et convoliles in cylindrum, ex variis membranis consuti, XI, 448, 1; XII, 347, 1; XVI, 102, 1; XIX, 454, 2; XXI, 147, 1; 151, 1; 156, 1. Quoniam paginae habentur dicatur, XII, 255, 1. Si iam in usu erant libri quales nostri per paginas distincti, ibid. Libri olim cedri succo cur illinerentur et inunguerentur, IX, 634; XII, 724, 1. Libros estimabat veteres numero versuum, non capitum; versus constabat sex dictiōibus, XIII, 253, 1. Libri multi sacri et profani perire, XIII, 644, 4.

3º Libri boni quam utiles. Libri sunt optimi consiliarii, X, 251, 2: *A consiliario serua animam tuam.* Prius scito quæ sit illius necessitas. Libri sunt doctores morti et oblivionis medicamentum; Job, 208, 2; 209, 1: *Interroga generationem pristinam, et diligenter investiga patrum memoriam.* Hesterum quippe sumus, et ignoramus quoniam sicut umbra dies nostri sunt super terram. Et ipsi docebunt te; *logentib; et de corde suo proferend; eloquia.* Libri libere monent reges et principes, XXI, 101, 4. Librorum plorū lectio vel audiit ossa impinguat, V, 475, 2: *Tuus oculorum testificat animam; fama bona impinguat ossa.* Libros sacros legere quam sit util, XVII, 205, 4 (*Vide Scriptura sagrā.*) Thorum plurimū compudia, VII, 409, 1, 2.

4º Librorum malorum leci*s;* fugienda. Librum multorum incommoda, VII, 409, 4: *Faciendi plures libros nullus est finis.* Libros antequam edantur, examinari voluit Plato, XIX, 289, 1, 2. Libri heretici non sunt legendi, vetante Apostolo et Concilis, 154, 2: *Omnia autem probate, quod bonus est tenete;* 289, 2: *Profana autem et vaniloquia devita: multum enim proficiunt ad impudentem, et sermo eorum ut cancer serpit.* Eos legentes incurvant cursoras ecclesiasticas, 289, 1. Libri hereticorum quam noxi, et fugienti postes, XX, 637, 1: *Si quis venit ad eos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nee Ave ei dixerit.* Libri hereticorum sunt velut ignis, eorum lectio quam sit noxia, V, 179, 1: *Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant?* aut ambulare super primas, ut non comburantur plantae ejus? Libris impensis nihil detestabuntur, 282, 4: *Meronitis justi cum laudibus; et nonen impiorum putrescant.* Libri magici, mathematici et heretici combunduntur sunt, XVII, 356, 2: *Muli autem ezei, qui fuerant curiosi sectati, contulerunt libros, et combundserunt coram omnibus.*

5º Liber legis apud Hebreos. Liber legis in lustrationibus Moysis cur sanguine aspergeretur, XIX, 643, 2. Liber legis tempore Josie est inventus, IV, 81, 4, 2. Exemplaria libri legis extabunt multa spud Judeos, *ibid.* Per liberum legis expansionem qui intenderent Iudei, IV, 427, 2. Liber Deuteronomii militibus ad bellum cunctibus legi solitus, 538, 4. In eius libri capite de Christo sit scriptum, XIX, 456, 4.

6º Libri de quibus in Scriptura mentio fit et p[er]ea non extant. Liber bellorum Domini quis fuerit omni quem citavit Moyses, II, 306, 2. Quis liber dictus ascensio Moysei, II, 536, 2. Liber iustorum intercedit, III, 63, 2. Liber Henoch omni extitit prius, sed postea corruptus est, XX, 677, 2. Quos errores continet, *ibid.*

To Libri canonici Scripturae. Primo. Libri canonici sacrae Scripturae duplicitis generis sunt, IX, 45, 1; XX, 496, 4. Libri omnes Scripturae unus liber

sunt, IX, 343, 4. Libris suis scriptores sancti nomen non prefigebant, X, 548, 2.

Secundo. *Liber Ioseph.* Cur liber hic inscriptu*s;* Ioseph, III, 1, 4. An liber hic sit canonicus sacrae Scripturae, *ibid.*, 2. Quis sit libri auctor, *ibid.* Quis sit libri bujus materia et argumentum, 2, 2. Quo annorum gesta hic liber complectatur, 3, 4. Liber Ioseph interpretis, 3, 2 (*Vide Ioseph.*)

Tertio. *Liber Iudicium.* Cui hic liber *Judicium* dicatur, III, 109, 4. Canones libro *Judicium* proprii, III, 4, 2. (*Vide Iudicium.*)

Quarto. *Libri Regum.* Librorum Regum ordinum cum aliis Scripturis, III, 250, 4, 2. Utilissime leguntur a principibus, 251, 1. Eorum auctor, *ibid.*, 2. Libros Regum an scriperit Jeremias, XII, 2, 2.

Quinto. *Libri Esdræ.* Liber primus Esdræ et Nehemie sunt protocanonicali, cur, IV, 199, 2. Tobiae vero, Esther, Judith et Machabœorum deuteronomici, *ibid.* Tertius et quartus Esdræ sunt apocryphi, 200, 1; 251, 1, 2. Liber Nehemie cur dicitur secundus Esdræ, 200, 1. Libri primi Esdræ auctor est Esdras, secundi Nehemias, *ibid.* Liber quartus Esdræ a multis SS. Patribus subinde citatur quasi canonicus, 17, 201, 1. Nehemias est est apocryphus, *ibid.*, 2. Liber primus Esdræ continet liberationem Iudeorum et Babylonie per Cyrus. Nehemias redefinitionem Jerusalem, *ibid.*, 1. Liber tertius Esdræ maior est auctoritatis quam historie Livi, Sallustii, etc., 262, 4. Cur aliquippe asserant canonicos tertii ordinis, *ibid.* De quanto plus est difficultatis, variaque contra eum auctoritatem obiecuntur, *ibid.*, et 2. Non est Thalmedicus, 263, 2. Cur ei etiam sua videatur concedenda auctoritas, *ibid.* Fuit scriptus ante Apocalypsim S. Joannis, qui ad eum alludit, 264, 4. Quis eis sit auctor, incertum, *ibid.*, 2. Fuit scriptus in captivitate Babylonica, 263, 2.

Sexto. *Liber Tobiae.* Liber Tobiae licet olim habitus sit aliquibus Patribus vel non canonico, iam tamen est canonicus, IV, 265, 1. Ejus argumentum, *ibid.*, 2. Est historia, non concisa, chaldaica scripta, *ibid.*, 266, 4. Idque in Assyria, *ibid.* Quis sit eis auctor, *ibid.* Quinam in humi scriperiat, *ibid.* (*Vide Tobias.*)

Septimo. *Liber Iudith.* Liber Iudith est canonicus, chaldaice scriptus, IV, 313, 1. Ejus argumentum et partes (*Vide Iudith.*)

Otavo. *Liber Esther.* Libri Esther materia, IV, 357, 1. Auctor hujus libri quis sit, an sit Mardochaeus, IV, 358, 1, 2. Libri Esther interpretes, 359, 2 (*Vide Esther.*)

Novo. *Libri Machabœorum.* Liber primus et secundus Machabœorum apud Hebreos non sunt canonici, cur, IV, 403, 1. Neque tertium et quartum ex canonicos admittit Ecclesia, *ibid.* Libri primi quis sit auctor, *ibid.*, et 2. Item secundi, *ibid.*, 484, 2; 506, 2; 556, 1. Utriusque idem est argumentum, 403, 1; 506, 2. Liber primus complectitur

gesta annorum circiter sexaginta, IV, 403, 2. Utique exitit hebreice, *ibid.*, 2. Librorum Machabœorum ordo et connexio, 409, 1, 2. Libri Machabœorum non consentanei inter hagiographos, sed inter historicos, X, 479, 1; 572, 2. Liber tertius non est canonicus, habet tamen suam auctoritatem, IV, 568, 1. Ordino chronologico ponendus foret ante primum, *ibid.* Eius argumentum, *ibid.* Quo sensu S. Clemens eum canonicum nominet, *ibid.*, 2. Libri quarti argumentum, 569, 1, 2. Est incerti auctores, *ibid.*

Dacimo. *Libri Salomonis.* Libris tribus *Proverbis*, *Ecclesiastes*, *Canonicus Cantorum*, Salomon sapientiam suam tradidit, VI, 164, 2. Librum trium Salomon argumentum, V, 1, 2. Idem mystice explicati, 2. Eorum ordo quadam scriptiōne, 6, 2.

8º *Libri apocryphi de quorum auctore dubitatur.*

Liber infantis Salvatoris fabulosus et mendax, est ab hereticis confitit, XVI, 332, 4; 179, 1. *Liber Pastoris* cur inter apocryphos numeretur, XVII, 375, 2.

9º *Libri SS. Patribus vel scriptoribus ecclesiasticis assignati de quibus dubium existit.* Libri de locis hebreicis auctor est Eusebius, non S. Hieronymus, II, 44, 2. Liber in Job, an sit proprie

Origenis, XII, 523, 2. Liber *Quæstionum Novi et Veteris Testamenti*, an sit S. Augustinus, V, 392, 2.

2º *Liber Hypostaticus* an sit ejusdem Doctoris, X, 324, 2. Item liber de *Spiritu et Anima*, 373, 2. Item liber de *Mirabilibus sacrae Scripturae*, XX, 413, 2.

Liber de *Sina et Sion*, an sit S. Cypriani, *ibid.* Liber de *Ordine vita*, an sit S. Bernardi, X, 154, 2. Liber de *Pantilenon* quis sit auctor; videtur Victorius Cartenensis episcopi, IX, 479, 2. Liber præcipius S. Bonaventuræ qualis, VII, 555, 2 et seq.

Liber memoriae summi pontificis quis sit, XIV, 603, 1.

Liber expensarum debet esse clarus, et non obfuscatus, X, 360, 4.

10º *Libri vocis symbolica acceptio.* Primo. Liber divinitatis mundus dictus est a S. Antonino, XIV, 509, 2. Liber memoriae Dei est liber vita et celi, XIV, 602, 2.

2º Secundo. Liber significat Dei mentem, voluntatem et decretum, XIII, 413, 2. Liber vita quid sit, I, 729, 1, 2. Liber vita est ipse Christus, ejusque vita, XIII, 95, 4, 2. Liber vita idem est quod distincta Dei præscientia, memoria, prædestinatio, XVI, 149, 1. Est duplex vita liber, unus perfectus et completus, alter conditionatus, 169, 2. Liber vita est catalogus prædestinatarum ad vitam aeternam, XVIII, 24, 1; XIX, 59, 1. In eo quis dupliciter scribi dicitur, XIX, 59, 2. De libro vita diversimode quis deit, *ibid.*, XXI, 70, 4. In eo dupliciter sancti scribuntur, *ibid.* Quis dicatur, 339, 2. Liber vita est mortis et in Deo, quomodo, XII, 518, 2. Quis sit liber mortis Deo, XIX, 59, 1. Liber triplex est in Deo, XII, 518, 2. Liber triplex est

in iudicio Dei, XIII, 94, 2. Librum computum cum

Deo quisque habet, XIX, 67, 2. Libri aperti in iudicio pandendi qui sint, XXI, 358, 2 et seqq. Libri aperti in iudicio Dei quid significant, XIII, 92, 2 (*Vide Iudicium*). Libri viventium et justorum quis dicatur, Psalm, I, 450, 1. Liber cœlius accepto consecrabantur aliquando prophetae et doctores, XII, 517, 1.

Liber signatus quem vidit Joannes, fuit involutus ut mappe geographicæ, XXI, 117, 1. Liber obligatus erat symbolum antiquitatis, XIII, 173, 2. Liber signatus quem vidit Joannes an fuerit signatus arcans characteribus, XXI, 148, 1. Quid per eum intelligatur, 1 et seqq. Est a suis sigillis distinguendus, *ibid.* Ipse est apocalypsis cum mysteriis et oraculis in Dei præscientia contenta, 120, 1. Quod in eo continetur, *ibid.* Non poterat legi nisi res ratiæ omnibus sigillis, 120, 2. Quomodo esset scriptus itus et furoris, 121, 1. Sensim est ab Agno aputis, 127, 1. Ob eum reservationem omnes angelorum et creaturem Deum laudarunt, 133, 1; 134, 1, 2. Ro graviora mala continebantur, quam sigilli, 221, 1. Nec eadem erant, hinc Joannes tam vidit librum apertum, quam sigilla reserata, 219, 2.

LIBER, LIBERTAS, LIBERUM ARBITRIUM. N. B. Multiplex libertas distinguuntur: *prima*, libertas naturæ, quæ opponit necessitatibus naturali, factilibus liberum arbitrium; *secunda*, libertas moralis, quæ opponit peccato, factilibus justum et sanctum; *tertia*, libertas spiritualis ex perfecta charitate quæ opposit mortali et arruens hujs vita, factilibus beatum; *quarta*, libertas civilis, quæ opponit servitio civili mancipiorum, XVIII, 114, 1, 158, 2; *sesta*, libertas politica, quæ est potestas jura sua exercendi illis aliorum iuribus. De hac ultima libertate nihil fere hic dicendum.

LIBERTAS DEI (*Vide Omnipotens*).

I. LIBERTAS NATURÆ SOL LIBERUM ARBITRIUM. —

4º *Quid sit libertas.* Libertatis origo est facultas consultandi et eligendi bonum vel malum, IX, 448, 1 et seq.: Deus ab initio constituit hominem, et reliquit illum in manu consilii sui. Libertas omnis est in voluntate, et a voluntate, XX, 57, 2. Per ipsum fit ut non agamus et bruta, XVIII, 24, 2. Per liberum arbitrium licet que expedient, 293, 2: *Omnia mihi licent, sed non omnia expedient.*

2º *Deus hominem libertate prædictum creavit,* I, 74, 1; IX, 448, 1. Homini vix creto Deus dat præceptum ut prohet obsequium, imponit legem ut exploret hominem voluntatem, et in eo quis erit libertatis usus, I, 90, 2. Postquam mandatum præterierit, multiplex homini pena infligetur, ex qua necessario hominem fuisse liberum educitur, 407, 2; 108, 1, 2.

3º *Post lapsum Adæ, liberum arbitrium homo nullatenus amisi.* Liberum arbitrium probatur, I, 2, 2: *Quare iratus es? et eur concidat facies tua (dixit Dominus ad Cain)? Nonne si bene egeris, recipies; sin autem male, statim in foribus peccatum*